

2024/915

2024 3 26

KOMISIJOS REKOMENDACIJA (ES) 2024/915

2024 m. kovo 19 d.

dėl kovos su klastojimu ir intelektinės nuosavybės teisių gynimo stiprinimo priemonių

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį,

kadangi:

- (1) veiksminga intelektinės nuosavybės teisių sistema yra bet kokios tvirtos pramonės strategijos pagrindas. Pramonės sektoriais, kuriuose intensyviai naudojamosi intelektine nuosavybe, tenka svarbus vaidmuo remiant atsparią ir konkurencingą žaliąją ES ekonomiką – jiems tenka 47 % viso BVP ir beveik 40 % viso užimtumo. Europos kūrybos ir inovacijų sektoriai yra žaliųjų technologijų ir tvarių produktų sričių lyderiai. Visame pasaulyje jiems tenka didelė žaliųjų patentų dalis, juose sukurti tvirti prisitaikymo prie klimato kaitos, anglies dioksido surinkimo ir saugojimo bei atliekų tvarkymo srities intelektinės nuosavybės portfeliai ⁽¹⁾. Be to, per pastarąjį dešimtmetį ES reikšmingai išaugo žaliųjų prekių ženklų registravimo atvejų skaičius ⁽²⁾. Intelektinės nuosavybės teisių apsauga lygiai taip pat skatina didesnę ekonominę aktyvumą, investicijas, užimtumą ir našumą, be kita ko, ir mažųjų bei vidutinių įmonių (MVĮ) sektoriuje ⁽³⁾;
- (2) didelė saugomos intelektinės nuosavybės produktų rinkos vertė vilioja nusikaltėlių tinklus, todėl daugėja suklasotų prekių ir piratavimo atvejų. 2021–2025 m. Kovos su organizuotu nusikalstamumu strategijoje, pagal kurią siekiama išardyti nusikaltėlių tinklus ir sugriauti jų verslo modelius, nurodoma, kad klastojimas yra didelį poveikį darantis nusikaltimas ⁽⁴⁾. Ši nusikalstama veikla ne tik atima veiklos pajamas iš intelektinės nuosavybės teisių turėtojų (toliau – teisių turėtojai), bet ir kelia pavojų vartotojų saugumui, visuomenės sveikatai bei aplinkai. Per COVID-19 pandemiją atsirado naujų galimybių suklasotoms ir piratinėms prekėms skverbtis į rinkas, nes tuo laikotarpiu labai išaugo prekyba internetu ir stigo būtiniausių produktų. Tai lėmė gyvybei pavojingų incidentų, įskaitant kilusius dėl to, kad, pvz., automatinuose išoriniuose defibriliatoriuose buvo sumontuoti piratiniai puslaidininkių komponentai ⁽⁵⁾. Įvairiuose sektoriuose taip pat paplito padirbti guoliai, keliantys grėsmę, pvz., energetikos sektoriui ir tinkamam vėjo jėgainių veikimui. Todėl, siekiant užtikrinti, kad būtų išnaudojamos visos intelektinės nuosavybės teisių teikiamos galimybės remti inovacijas, konkurencingumą ir žalesnę bei tvaresnę ekonomiką, būtina griežta kovos su klastojimu ir piratavimu politika;
- (3) nepaisant pastangų pažaboti intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančią veiklą, susijusią su prekių klastojimu ir piratavimu, ši veikla vis labiau plinta ir daro didelį ekonominį ir socialinį poveikį ES darbo vietų kūrimui ir ekonomikos augimui ⁽⁶⁾. Intelektinės nuosavybės teises pažeidžianti veikla kelia grėsmę įvairiems pramonės sektoriams ir įvairių rūšių prekėms, įskaitant populiarius vartotojams skirtus ir verslo verslui produktus. Svarbiausia, kad ši veikla gali būti glaudžiai susijusi su nusikalstamu elgesiu ⁽⁷⁾. Su intelektine nuosavybe susijusius nusikaltimus darantys nusikaltėlių tinklai skverbiasi į kiekvieną tiekimo grandinės etapą, o jų nusikaltimus sunku iširti, nes dauguma suklasotų prekių, kuriomis prekiaujama ES, atvežamos iš užsienio, todėl pagrindinius suinteresuotuosius subjektus išsiaiškinti yra sunkiau. Atitinkamai intelektinės nuosavybės teises pažeidžianti veikla silpnina ES bendrąją rinką ir ES taisyklės dėl vartojimo prekių aplinkos apsaugos, saugos ir etikos standartų. Be to, ji daro reikšmingą poveikį Europos įmonėms, ypač MVĮ, kurios turi 34 % mažiau galimybių išlikti, jei jų intelektinės nuosavybės teisės būtų pažeistos;

⁽¹⁾ Science, Research and Innovation Performance of the ES 2020: A fair, green and digital Europe.⁽²⁾ EUIPO (2021): Green ES trade marks: Analysis of goods and services specifications, 1996–2021.⁽³⁾ EUIPO/EPO (2021): Intellectual property rights and firm performance in the European Union.⁽⁴⁾ COM(2021) 170 final.⁽⁵⁾ OECD/EUIPO (2022): Dangerous Fakes: Trade in counterfeit goods that pose health, safety and environmental risks.⁽⁶⁾ 2019 m. suklasotų ir piratinių produktų importas į ES sudarė 119 mlrd. EUR, t. y. iki 5,8 % ES importo. OECD/EUIPO (2021), Global Trade in Fakes: A Worrying Threat, OECD Publishing.⁽⁷⁾ Europol/EUIPO (March 2022), Intellectual Property Crime Threat Assessment 2022.

- (4) 2020 m. intelektinės nuosavybės veiksmų plane ⁽⁸⁾ Komisija įsipareigojo geriau užtikrinti intelektinės nuosavybės taisyklių vykdymą: priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2065 ⁽⁹⁾, kuris yra didelis žingsnis į priekį kovojant su neteisėtu turiniu internete, ir parengti ES kovos su klastojimu priemonių rinkinį, kuris bus priimtas kartu su šia rekomendacija. Priemonių rinkinys turėtų padėti skatinti ir palengvinti veiksmingą teisių turėtojų, tarpininkavimo paslaugų teikėjų ir kompetentingų institucijų bendradarbiavimą; juo taip pat siekiama skatinti taikyti gerąją praktiką ir naudoti tinkamas priemones bei naujas technologijas. Europos Parlamentas ⁽¹⁰⁾ ir Taryba ⁽¹¹⁾ šią iniciatyvą įvertino palankiai;
- (5) rengiant šią rekomendaciją, remtasi nuo 2021 m. vykusių plataus masto konsultacijų rezultatais. Ypač paminėtini 2021 ir 2022 m. suinteresuotiesiems subjektams surengti praktiniai seminarai, pagal 2022 m. kvietimą teikti informaciją ⁽¹²⁾ gauti atsakymai, 2022 m. birželio mėn. aukšto lygio apskritojo stalo diskusija, kurią vedė Komisijos narys Thierry Bretonas, ekspertų grupės posėdžiai ir 2023 m. birželio mėn. įvykęs tarptautinis aukščiausio lygio susitikimas intelektinės nuosavybės teisių gynimo klausimais. Per šias plataus masto konsultacijas paaiškėjo, kad svarbu stiprinti visų susijusių suinteresuotųjų subjektų, ypač viešojo sektoriaus institucijų, teisių turėtojų ir tarpininkavimo paslaugų teikėjų, bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija. Per konsultacijas taip pat pripažinta, kad kuriant būsimą intelektinės nuosavybės teisių gynimo politiką svarbu remtis esamomis priemonėmis ir galiojančiais ES teisės aktais, visų pirma: i) Reglamentu (ES) 2022/2065 dėl Skaitmeninių paslaugų akto, ii) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2555 ⁽¹³⁾ dėl priemonių aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui visoje ES užtikrinti, iii) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB ⁽¹⁴⁾ dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo, iv) Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 608/2013 ⁽¹⁵⁾ dėl muitinės atliekamo intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 952/2013 ⁽¹⁶⁾, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas;
- (6) kaip nustatyta Direktyvos 2004/48/EB 2 straipsnyje, ji taikoma visoms intelektinės nuosavybės teisėms, numatytoms Sąjungos ir (arba) atitinkamos valstybės narės nacionalinėje teisėje. Direktyvos tikslas – užtikrinti aukštą, vienodą ir vieningą apsaugos bendrojoje rinkoje lygį, atsižvelgiant į tai, kad būtina bendra intelektinės nuosavybės teisių gynimo praktika. Laikantis šio nuoseklaus požiūrio į intelektinės nuosavybės teisių gynimą, ši rekomendacija taikoma visai intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančiai komercinio masto veiklai, kuria siekiama tiesioginės ar netiesioginės ekonominės arba komercinės naudos. Šioje rekomendacijoje intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia komercinio masto veikla vadinama veikla, susijusi tiek su suklastotomis, tiek su piratinėmis prekėmis ir turiniu, kuria pažeidžiamas prekių ženklas, geografinė nuoroda, patentas, dizainas ar autorių teisės. Nedarant poveikio Rekomendacijoje (ES) 2023/1018 ⁽¹⁷⁾ dėl kovos su sporto ir kitų tiesiogiai transliuojamų renginių piratavimu internete nagrinėjamiems aspektams, dauguma pagal šią rekomendaciją parengtų pagrindinių principų, gerosios praktikos pavyzdžių ir priemonių gali būti aktualūs ir kovojant su veikla, pažeidžiančia intelektinės nuosavybės teisėmis saugomą internetinį turinį, pavyzdžiui, tokiose srityse kaip interneto tarpininkų savanoriški veiksmai, kompetentingų nacionalinių institucijų glaudesnis bendradarbiavimas ir keitimasis informacija bei duomenimis;

⁽⁸⁾ COM(2020) 760.

⁽⁹⁾ 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2065 dėl bendrosios skaitmeninių paslaugų rinkos, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2000/31/EB (Skaitmeninių paslaugų aktas) (OL L 277, 2022 10 27, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj?locale=lt>).

⁽¹⁰⁾ Europos Parlamento pranešimas „Intelektinės nuosavybės veiksmų planas ES ekonomikai gaivinti ir atsparumui didinti“, 2021/2007(INI).

⁽¹¹⁾ 2020 m. lapkričio 10 d. Tarybos išvados Nr. 12750/20 ir 2021 m. birželio mėn. Tarybos išvados Nr. 9932/21.

⁽¹²⁾ ES kovos su klastojimu priemonių rinkinys. Kvietimas teikti informaciją (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12915-EU-toolbox-against-counterfeiting_lt).

⁽¹³⁾ 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2555 dėl priemonių aukštam bendram kibernetinio saugumo lygiui visoje Sąjungoje užtikrinti, kuria iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 910/2014 ir Direktyva (ES) 2018/1972 ir panaikinama Direktyva (ES) 2016/1148 (TIS 2 direktyva) (OL L 333, 2022 12 27, p. 80, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj?locale=lt>).

⁽¹⁴⁾ 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, 2004 4 30, p. 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2004/48/oj?locale=lt>).

⁽¹⁵⁾ 2013 m. birželio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 608/2013 dėl muitinės atliekamo intelektinės nuosavybės teisių vykdymo užtikrinimo, kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1383/2003 (OL L 181, 2013 6 29, p. 15, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/608/oj?locale=lt>).

⁽¹⁶⁾ 2013 m. spalio 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 952/2013, kuriuo nustatomas Sąjungos muitinės kodeksas (nauja redakcija) (OL L 269, 2013 10 10, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj?locale=lt>).

⁽¹⁷⁾ 2023 m. gegužės 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2023/1018 dėl kovos su sporto ir kitų renginių tiesioginės transliacijos piratavimu internete (OL L 136, 2023 5 24, p. 83, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/1018/oj>).

- (7) Reglamentu (ES) 2022/2065 nustatytos suderintos saugios, nuspėjamos ir patikimos interneto aplinkos taisyklės. Tuo atžvilgiu Reglamente (ES) 2022/2065 nurodoma, kad informacija apie neteisėtą veiklą, pavyzdžiui, suklastotų produktų pardavimą, yra neteisėto turinio pavyzdys, ir nustatomos konkrečios pareigos tam tikrų konkrečių kategorijų internetinių tarpininkavimo paslaugų teikėjams. Kai kurie iš šių įpareigojimų padeda geriau kovoti su klastojimu ir piratavimu. Tą daryti padeda, pavyzdžiui: i) kontaktinių centrų ir teisinių atstovų paskyrimas, ii) reikalavimai dėl nuostatų ir sąlygų, iii) pareiga teikti skaidrumo ataskaitas, iv) pranešimo ir veiksmų mechanizmai, v) skundų ir teisių gynimo mechanizmas, vi) patikimo pranešėjo mechanizmas, vii) kovos su piktnaudžiavimu priemonės ir apsauga nuo piktnaudžiavimo, viii) priemonės, kurias taikant reikalaujama užtikrinti prekiautojų atsekamumą ir kurios vadinamos įsipareigojimais pažinti savo verslo klientą, ir ix) rizikos vertinimo bei mažinimo priemonės.
- (8) Komisija remia Susitarimo memorandumu dėl suklastotų prekių pardavimo internete (toliau – Susitarimo memorandumas dėl klastojimo) ir Susitarimo memorandumu dėl internetinės reklamos ir intelektinės nuosavybės teisių (toliau – Susitarimo memorandumas dėl reklamos) įgyvendinimą. Abi šios priemonės yra savanoriškos ir jomis gali naudotis teisių turėtojai, interneto platformos ir verslo asociacijos. Tokius susitarimo memorandumus pasirašę subjektai įsipareigoja laikytis susitarimo memorandumuose nustatytų principų ir imtis juose nustatytų veiksmų, įskaitant dvišalį bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija. Susitarimo memorandumai pasiteisino kaip sėkmingos pramonės sektorių iniciatyvos. Tačiau, įsigaliojus Reglamentui (ES) 2022/2065, atsirado galimybė svarstyti, kaip susitarimo memorandumai bus taikomi ateityje ir kaip užtikrinti, kad jie ir toliau atitiktų savo paskirtį. Todėl būtina pradėti susitarimo memorandumų atnaujinimo procesą ir paraginti visus juos pasirašiusius bei kitus suinteresuotuosius subjektus aktyviai jame dalyvauti. Aktualus yra Reglamento (ES) 2022/2065 45 straipsnis, kuriame numatyta galimybė parengti ES lygmens savanoriškus elgesio kodeksus, kurie padėtų tinkamai taikyti Reglamentą (ES) 2022/2065. 46 straipsnyje taip pat numatyti internetinei reklamai skirti elgesio kodeksai, kuriais siekiama padidinti skaidrumą internetinės reklamos vertės grandinės dalyviams. Galiausiai pažymėtinas Direktyvos 2004/48/EB 17 straipsnis, kuriame taip pat raginama parengti elgesio kodeksus, kurie būtų papildoma reglamentavimo sistemos stiprinimo priemonė, padedanti stiprinti intelektinės nuosavybės teisių gynimą;
- (9) teisių turėtojai užima išskirtinę poziciją, kad galėtų nustatyti ir identifikuoti intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančią veiklą, susijusią su suklastotomis ar piratinėmis prekėmis, ir apie ją pranešti. Pramonės sektorių iniciatyva susitarimo memorandumą dėl klastojimo pasirašę subjektai per daug metų įgijo didelę kompetenciją ir patirtį, nes reguliariai vertina, kuriuos pranešimus pagal susitarimo memorandumo principus reikėtų pateikti be nepagrįsto delsimo. Be to, susitarimo memorandumą pasirašę subjektai įsipareigojo imtis komerciniu požiūriu pagrįstų ir galimų veiksmų, kad pranešimai būtų teikiami atsakingai, kruopščiai ir būtų reikiamo tikslumo, kad suklastotas prekes būtų galima identifikuoti, bet būtų išvengta nepateisinamų ir nepagrįstų piktnaudžiaujamojo pobūdžio pranešimų. Taigi, susitarimo memorandumą pasirašę teisių turėtojai galėtų apvarstyti galimybę prašyti suteikti patikimo pranešėjo statusą, kad galėtų pasinaudoti specialia Reglamento (ES) 2022/2065 22 straipsnyje nustatyta tvarka. Šiuo atžvilgiu skaitmeninių paslaugų koordinatoriai turi įvertinti, ar pareiškėjas atitinka 22 straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus, t. y. ar: i) turi konkrečios kompetencijos ir ekspertinių žinių, reikalingų neteisėtam turiniui nustatyti, identifikuoti ir apie jį pranešti, ii) nėra priklausomas nuo jokio interneto platformų paslaugų teikėjo ir iii) vykdo savo veiklą taip, kad pranešimai būtų teikiami kruopščiai, tiksliai ir objektyviai. Komisija, pasikonsultavusi su Skaitmeninių paslaugų valdyba, gali paskelbti patikimo pranešėjo mechanizmo taikymo gaires pagal Reglamento (ES) 2022/2065 22 straipsnį;
- (10) bendradarbiavimas ir intensyvesnis keitimasis informacija yra itin svarbūs ir turėtų būti toliau skatinami visais lygmenimis, laikantis Sąjungos teisės ir atsižvelgiant į asmens duomenų apsaugą ir laisvę užsiimti verslu pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 16 straipsnį. Reikėtų išskirti gerąją praktiką ir visiems subjektams, įskaitant e. prekybos prekyvietes, transporto ir logistikos paslaugų teikėjus, mokėjimo paslaugų teikėjus, socialinių tinklų paslaugų teikėjus, domenų vardų paslaugų teikėjus ir kt., rekomenduoti ją taikyti. Antra, reikėtų skatinti tolesnį bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija. Tai daryti reikėtų raginti visas kompetentingas institucijas, įskaitant rinkos priežiūros institucijas, kurios šiuo metu galbūt neturi kompetencijos kovoti su intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančia veikla, taip pat reikėtų skatinti toliau naudotis specialiomis priemonėmis, pavyzdžiui, Intelektinės nuosavybės teisių gynimo portalu (IPEP), Rinkos priežiūros informacine ir ryšių sistema (ICSMS), o pavojingų gaminių, kurie gali būti suklastoti, atveju – sistema „SAFety Gate“;
- (11) transporto ir logistikos paslaugų teikėjai atlieka svarbų vaidmenį parduodant ir platinant prekes ir yra itin svarbūs patikimų tiekimo grandinių išsaugojimui. Tačiau transporto ir logistikos paslaugomis gali piktnaudžiauti pažeidėjai;

- (12) panašiai ir mokėjimo paslaugos, kurios gali būti labai svarbios teisių turėtojų veiklai, gali būti naudojamos intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančiai veiklai palaikyti. Tam tikrais atvejais naudojantis įvairiomis mokėjimo paslaugomis gali būti sudarytos sąlygos plėtoti praktiką, kurią taikant: i) sudėtingiau atsekti lėšų srautus ir ii) sunkiau išsiaiškinti bet kokius galimus naudojimosi mokėjimo paslaugomis intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais būdus;
- (13) vis labiau populiarėjant socialiniams tinklams, kuriamos naujos strategijos, kurios gali padėti socialinius tinklus dar labiau išnaudoti intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslams. Dėl to socialinių tinklų paslaugų teikėjams, teisių turėtojams ir kompetentingoms institucijoms kyla naujų iššūkių ir išryškėja bendradarbiavimo poreikis. Atsižvelgiant į tai, pagrindinių tarpininkavimo paslaugų teikėjų skatinimas taikyti gerąją praktiką gali padėti vykdyti nuoseklią kovą su intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla politika;
- (14) domenų vardų svarba internetinėje aplinkoje yra didžiulė, tačiau jie gali būti naudojami intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančiai veiklai internete palaikyti. Pavyzdžiui, kai intelektinės nuosavybės teisėmis piktnaudžiuojama paties domeno varde (pvz., užėmus domeno ar panašaus domeno vardą) arba kai naudojantis domeno vardu nukreipiama į interneto svetainę, padedančią vykdyti intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus. Domenų vardų registracijos duomenys (WHOIS duomenys) yra labai svarbūs domenų vardų sistemos saugumui, stabilumui ir atsparumui. Dėl to Direktyva (ES) 2022/2555 valstybės narės įpareigojamos reikalauti, kad aukščiausio lygio domenų (ADL) vardų registrai ir domenų vardų registravimo paslaugas teikiantys subjektai rinktų ir saugotų tikslus ir išsamius domenų vardų registracijos duomenis specialioje domenų bazėje, kurioje galima identifikuoti domenų vardų savininkus ir su jais susisiekti. Prieiga prie konkrečių domenų vardų registracijos duomenų turi būti suteikiama vadovaujantis teisės aktus atitinkančiais ir deramai pagrįstais teisėtos prieigos prašančių subjektų prašymais. Atsakymas turėtų būti išsiųstas be nepagrįsto delsimo ir bet kuriuo atveju per 72 valandas nuo bet kokio prašymo suteikti prieigą gavimo. Pagal Direktyvą (ES) 2022/2555 teisėtos prieigos prašančiu subjektu turėtų būti laikomas bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, teikiantis prašymą pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę. Domenų vardų registracijos duomenų tikslumui ir išsamumui taip pat gali tekti labai svarbus vaidmuo užtikrinant intelektinės nuosavybės teisių gynimą. Atsakomybė už pažeidimus ir bet kokią su jais susijusią žalą gali būti taikoma tik tais atvejais, kai įtariamo pažeidėjo tapatybę ir jo kontaktinius duomenis galima atskleisti laikantis Sąjungos teisės, ypač teisės normų dėl asmens duomenų apsaugos, pagrindinės teisės į privatumą ir teisės užsiimti verslu. Tai nedaro poveikio teisei į gynybą, atsižvelgiant į atitinkamos bylos aplinkybes ir garantijas, kad bus padengtos atsakovo išlaidos ir patirta žala, kaip numatyta Direktyvos 2004/48/EB 9 straipsnio 7 dalyje;
- (15) intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos internetinės rinkos stebėseną teisių turėtojams gali būti brangus ir daug išteklių reikalaujantis uždavinys. Todėl reikėtų plėsti savanorišką gerąją praktiką, pavyzdžiui, dabartinę aukščiausio lygio domeno „eu“ informacijos ir išpėjimo sistemą, kurią valdo Europos interneto domenų registras (EURid) ir Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO). Šio bendradarbiavimo tikslas – palengvinti informacijos sklaidą, siekiant apsaugoti ES prekių ženklų savininkų intelektinės nuosavybės teisės ir teikti patikimą informaciją apie domeno „eu“ vardus ir jų prieinamumą;
- (16) viešojo ir privačiojo sektorių veiklos vykdytojų bendradarbiavimas yra labai svarbus kovojant su intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla. Viena iš pirmųjų kliūčių bendradarbiavimui megzti yra tai, kad nėra paskirto kontaktinio centro, kuris spręstų klausimus, susijusius su intelektinės nuosavybės teisėmis ir intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla valstybėje narėje arba tarpvalstybiniu mastu. Tokio kontaktinio centro nebuvimas yra kliūtis greitai ir lanksčiai ginti intelektinės nuosavybės teisės ir apsunkina suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą. Tačiau, kaip pabrėžta atsakymuose į kvietimą pateikti informaciją, šią problemą būtų galima lengvai išspręsti paskiriant vieną bendrą kontaktinį centrą intelektinės nuosavybės teisių gynimo klausimams;
- (17) koordinavimą ir keitimąsi informacija būtų galima iš esmės pagerinti, jei suinteresuotieji ekonominės veiklos vykdytojai ir kompetentingos institucijos, kovodami su intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla, plačiau naudotų jau taikomas priemones, pavyzdžiui, ICSMS, „SAFEty Gate“ ir IPEP. EUIPO sukurta IPEP suteikia galimybę palaikyti saugų ryšį tarp teisių turėtojų ir kompetentingų institucijų, pvz., elektroniniu būdu tvarkant muitinės prašymus imtis veiksmų dėl prekių, keliančių įtarimų dėl intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo. Kai kurios valstybės narės tuo pačiu tikslu taip pat yra sukūrusios verslininkų portalus. Tokios priemonės, kai visose valstybėse narėse veikia bendri centrai, į kuriuos teisių turėtojai gali kreiptis intelektinės nuosavybės teisių apsaugos klausimais, palengvina darbą tiek teisių turėtojams, tiek muitinėms. EUIPO pradėjo plėsti IPEP platformą ir sudarė sąlygas ja naudotis tarpininkams, pradedant nuo e. prekybos prekyviečių. Tai reiškia, kad e. prekybos prekyvietės dabar gali lengvai patikrinti intelektinės nuosavybės teisės ir prireikus užmegzti ryšį su atitinkamais teisių turėtojais. Tam, kad būtų išnaudojamos visos šios priemonės teikiamos galimybės, teisių turėtojai ir kompetentingos nacionalinės institucijos turi ja naudotis intensyviau;

- (18) daugelis rinkos priežiūros institucijų, gavusios įrodymų apie, kaip įtariama, suklastotas ar piratines prekes, nesiima veiksmų, pvz., i) nepraneša apie išvadas sistemoje ICSMS, ii) nebendradarbiauja su teisių turėtojais arba kompetentingomis institucijomis per IPEP ir iii) nesiunčia išpėjimų apie pavojingus gaminius per sistemą „SAFety Gate“, t. y. per ES skubių pranešimų apie pavojingus ne maisto produktus, įskaitant suklastotus produktus, sistemą. Dėl to prarandama galimybė toliau prisidėti prie kovos su intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančia veikla. Be to, daugelis rinkos priežiūros institucijų neturi įgaliojimų ginti intelektinės nuosavybės teisių, nors gali atlikti svarbų vaidmenį kovojant su klastojimu ⁽¹⁸⁾. Suklastotos prekės dažnai konfiskuojamos pasienyje, tačiau jas taip pat galima aptikti visoje tiekimo grandinėje, pvz., atliekant kokybės kontrolės patikrinimus. Todėl valstybės narės turėtų skatinti rinkos priežiūros institucijų vaidmenį kovojant su klastojimu. Siekiant sustiprinti rinkos priežiūros ar kitų vykdymo užtikrinimo institucijų pajėgumus ir atsižvelgiant į valstybės narės prašymą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/240 ⁽¹⁹⁾, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė, gali būti teikiama techninė parama;
- (19) EUIPO, bendradarbiaudama su keliomis dalyvaujančiomis valstybių narių nacionalinėmis intelektinės nuosavybės teisių tarnybomis, siekia sukaupti pagrindinių nacionalinių teismų sprendimų dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo rinkinį. Nuo 2014 m. dalyvaujančios tarnybos kartu su ES bendrijos augalų veislių tarnyba sistemingai kaupia pagrindinius intelektinės nuosavybės teisių gynimo teismų sprendimus, o susipažinti su jais galima teismų praktikos e. paieškos duomenų bazėje. Šį rinkinį sudaro pagrindiniai visų valstybių narių teismų sprendimai dėl visų rūšių intelektinės nuosavybės teisių, priimti tiek civilinėse, tiek baudžiamosiose bylose. Šie teismų sprendimai laikomi pagrindiniais, nes jais nustatoma nauja teismų praktikos tendencija ar raida. Baudžiamųjų bylų stebėseną taip pat vykdoma Europos intelektinės nuosavybės prokurorų tinkle. Informacijos sklaida, reguliarius intelektinės nuosavybės tarnybų indėlis ir platesnis tokių duomenų bazių naudojimas galėtų padėti labai pagerinti intelektinės nuosavybės teisių gynimą;
- (20) siekiant suderinti kovos su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais veiksmus, svarbus tolesnis EUIPO ir ES vykdymo užtikrinimo institucijų bendradarbiavimas. Be kita ko, svarbu remti bendradarbiavimo iniciatyvas, pavyzdžiui, Europos kovos su nusikalstamumo grėsmėmis daugiadalykę platformą (EMPACT), t. y. valstybių narių tvarkomą bendradarbiavimo platformą, skirtą organizuotiems ir sunkiems tarptautiniams nusikaltimams, pavyzdžiui, intelektinės nuosavybės nusikaltimams, nustatyti, suskirstyti pagal prioritetus ir jų keliamai grėsmei mažinti. Intelektinės nuosavybės teisių gynimo bendruomenė turėtų naudotis šia daugiadalykiu bendradarbiavimo platforma;
- (21) alternatyvaus ginčų sprendimo procedūros yra ekonomiškai efektyvi, greitesnė ir veiksmingesnė alternatyva tradiciniams teismo procesams, ypač tarpvalstybinių ir MVĮ ginčų atvejais. Todėl galimybę naudotis alternatyvaus ginčų sprendimo procedūromis reikėtų išplėsti, įtraukiant visų rūšių intelektinės nuosavybės srities ginčus, įskaitant ginčus dėl domenų vardų;
- (22) pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/29/EB ⁽²⁰⁾ ir Direktyvą 2004/48/EB teisių turėtojams suteikiama galimybė reikalauti, kad tarpininkavimo paslaugų teikėjui, kurio paslaugomis naudojasi trečioji šalis, būtų uždrausta pažeidinėti jų intelektinės nuosavybės teises. Direktyvoje 2004/48/EB taip pat numatytos laikinosios procesinės priemonės, kurių galima imtis dėl gresiančio pažeidimo. Joje numatyta, kad, teismui priėmus sprendimą, kuriuo konstatuojamas intelektinės nuosavybės teisių pažeidimas, teisminės institucijos gali pažeidėjui uždrausti tęsti pažeidimą. Iki šiol dinaminiai draudimai buvo taikomi tik keliuose valstybėse narėse. Šių draudimų taikymo sritis ir reikalavimai įvairiose jurisdikcijose skiriasi; skiriasi ir tai, koku mastu teismo nutartimi gali būti nustatytos konkrečios techninės draudimo įgyvendinimo priemonės ⁽²¹⁾. 2017 m. lapkričio 29 d. Komisijos komunikate „Europos Parlamento ir

⁽¹⁸⁾ Žr. 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/1020 dėl rinkos priežiūros ir gaminių atitikties, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva 2004/42/EB ir reglamentai (EB) Nr. 765/2008 ir (ES) Nr. 305/2011 (OL L 169, 2019 6 25, p. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2019/1020/oj?locale=lt>) 17 konstatuojamąją dalį.

⁽¹⁹⁾ 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/240, kuriuo nustatoma techninės paramos priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj>).

⁽²⁰⁾ 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, 2001 6 22, p. 10, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj?locale=lt>).

⁽²¹⁾ Plg. 2020 m. sausio 7 d. Bolonijos teismo Bendrovių ir intelektinės nuosavybės specializuoto skyriaus sprendimą „Coop Italia“, kuriuo išplėstas draudimas naudoti bet kokią skiriamąjį žymenį, įskaitant pažeisto prekių ženklo dominuojantį elementą.

Tarybos direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo tam tikrų aspektų taikymo gairės“⁽²²⁾ nurodyta, kad tam tikrais atvejais draudimai gali būti mažiau veiksmingi dėl dalyko, dėl kurio nustatytas draudimas, pokyčių. Pavyzdžiui, taip gali būti, jei dubliuojančiosios tinklavietės veikia su kitais domeno vardais, todėl draudimas jų nepaveikia. Atitinkamai, taikant tam tikras apsaugos priemones, dinaminiai draudimai gali veiksmingai padėti užkirsti kelią tolesniam intelektinės nuosavybės teisių pažeidinėjimui tiek internete, tiek ne internete. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją⁽²³⁾, nustatant dinaminis draudimus turėtų būti atsižvelgiama į pagrindines teises, visų pirma į Chartijos 11 straipsnyje įtvirtintą teisę į saviraiškos ir informacijos laisvę ir 16 straipsnyje įtvirtintą laisvę užsiimti verslu;

- (23) Intelektinės nuosavybės teisės pažeidžianti veikla dažnai vykdoma keliose jurisdikcijose ir apima įvairių rūšių tiek internetu, tiek ne internetu teikiamas tarpininkavimo paslaugas. Atsižvelgiant į tai, prieigos prie informacijos ir keitimosi informacija tarp visų intelektinės nuosavybės teisių gynimo ciklo suinteresuotųjų subjektų palengvinimas yra itin svarbus tam, kad intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančią veiklą būtų galima nustatyti, tirti ir už ją traukti atsakomybę, tačiau tokia prieiga prie informacijos turėtų būti suteikiama ir tokia informacija turėtų būti keičiamasi visapusiškai laikantis Sąjungos teisės, įskaitant teisės normas dėl asmens duomenų apsaugos ir teisės į privatumą. Direktyvos 2004/48/EB 8 straipsnyje jau numatyta teisė gauti informaciją apie prekių ar paslaugų, kuriomis pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės, kilmę ir platinimo tinklus, kai tam tikra veikla pažeidžia intelektinės nuosavybės teisės komerciniu mastu. Šia teise galima naudotis tik teismo procese dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo komerciniu mastu, gavus pagrįstą ir proporcingą ieškovo prašymą. Teisės gauti informaciją svarbos nereikėtų nuvertinti. Kaip neseniai priminė Teisingumo Teismas⁽²⁴⁾, teisė gauti informaciją yra svarbi užtikrinant teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir galiausiai garantuoja veiksmingą naudojimąsi pagrindine teise į nuosavybę pagal Chartijos 17 straipsnį, o ši teisė apima ir intelektinės nuosavybės teises;
- (24) tačiau per konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais šie atkreipė dėmesį į teisės gauti informaciją srityje tvyrančią neapibrėžtumą ir paprašė pateikti papildomų gairių dėl sąlygų, informacijos pobūdžio, ryšio su duomenų apsauga ir kaip būtų galima pagerinti teisių turėtojų ir tarpininkų naudojimąsi teise gauti informaciją;
- (25) Teisingumo Teismas byloje C-597/19 konstatavo, kad Direktyvos 2004/48/EB 8 straipsnio 1 dalyje numatyta teisių turėtojo teisės gauti informaciją procedūra yra atskira nuo pažeidimo nagrinėjimo procedūros. Teisės gauti informaciją klausimas gali būti keliamas per atskirą procesą, nes per procesą, kurio pabaigoje konstatuojamas intelektinės nuosavybės teisės pažeidimas, ne visada įmanoma paprašyti visos atitinkamos informacijos. Ypač pažymėtina, jog gali būti, kad intelektinės nuosavybės teisės turėtojas sužino apie tos teisės pažeidimo mastą tik tą procesą visiškai užbaigus⁽²⁵⁾. Naudojimasis Direktyvos 2004/48/EB 8 straipsnio 1 dalyje numatyta teise gauti informaciją neapsiriboja procesu, per kurį siekiama išsiaiškinti, ar intelektinės nuosavybės teisės pažeidimas padarytas. Direktyvos 8 straipsnyje numatytas prašymas pateikti informaciją teikiamas kitu tikslu negu prašymas pradėti bylą siekiant nustatyti intelektinės nuosavybės teisės pažeidimą. Byloje C-628/21 Teisingumo Teismas konstatavo, kad jei šiam prašymui pateikti informaciją būtų taikomi tokie patys įrodinėjimo reikalavimai kaip ir teismo procesui, kurio tikslas yra nustatyti intelektinės nuosavybės teisės pažeidimą, direktyvos 8 straipsnyje nustatyta atskira procedūra (kuri yra Sąjungos teisės ypatumas) iš esmės prarastų savo praktinį naudingumą. Todėl prašymo pateikti informaciją pagal Direktyvos 2004/48/EB 8 straipsnį funkciją reikia atskirti nuo teismo proceso, kurio tikslas yra nustatyti intelektinės nuosavybės teisės pažeidimą, funkcijos;
- (26) kitas itin svarbus intelektinės nuosavybės teisių gynimo politikos elementas, kaip numatyta Direktyvos 2004/48/EB 13 straipsnyje, yra tinkamas žalos atlyginimas, jei teismas konstatuoja, kad intelektinės nuosavybės teisės pažeidimas buvo padarytas. Per konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais šie nurodė, kad žalos atlyginimas dažnai būna netinkamas teisių turėtojo patirtai faktinei žalai ištaisyti. Kaip Teisingumo Teismas nurodė byloje C-99/15, moralinė žala (pavyzdžiui, žala kūrinio autoriaus reputacijai), jei ji įrodoma, yra teisių turėtojo faktiškai patirtos žalos atlyginimo dalis⁽²⁶⁾. Direktyvos 2004/48/EB taikymas nedaro poveikio nacionalinės teisės aktuose nustatytioms priemonėms ta apimtimi, kuria jos gali būti palankesnės teisių turėtojams. Direktyva 2004/48/EB

⁽²²⁾ COM(2017) 708 final.

⁽²³⁾ Visų pirma žr. 2014 m. kovo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimą *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, ECLI:EU:C:2014:192, ir 2016 m. rugsėjo 15 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Tobias Mc Fadden*, C-484/14, ECLI:EU:C:2016:689.

⁽²⁴⁾ 2023 m. balandžio 27 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Castorama Polska ir Knor*, C-628/21, ECLI: EU:C:2023:342, 43 punktas.

⁽²⁵⁾ 2021 m. birželio 17 d. Teisingumo Teismo (penktosios kolegijos) sprendimas *M.I.C.M.*, C-597/19, ECLI:EU:C:2021:492.

⁽²⁶⁾ 2016 m. kovo 17 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Liffers*, C-99/15, ECLI:EU:C:2016:173, 17 punktas.

nustatyti būtiniausi intelektinės nuosavybės teisių gynimo standartai ir ja valstybėms narėms nedraudžiama nustatyti griežtesnių Sąjungos teisę atitinkančių apsaugos priemonių. Todėl tai, kad pagal Direktyvą 2004/48/EB valstybės narės nėra įpareigojamos numatyti baudinio žalos atlyginimo, neturėtų trukdyti tokią priemonę nustatyti nacionaliniu lygmeniu;

- (27) pagal Reglamentą (ES) Nr. 608/2013 ir pagal bendrąsias taisykles, nustatytas Reglamentu (ES) Nr. 952/2013 (šiuo metu jos yra peržiūrimos), muitinėms leidžiama sulaikyti arba konfiskuoti prekes, jei įtariama, kad jomis pažeidžiamos intelektinės nuosavybės teisės. Pagal Direktyvą 2004/48/EB kitos kompetentingos institucijos gali konfiskuoti prekes, kad išsaugotų įrodymus, o teismas sprendimu, kuriuo byla išnagrinėjama iš esmės, gali nurodyti tas prekes sunaikinti. Jei prekes sulaiko muitinė ir jei prekių savininkas ginčija sunaikinimą, o teisių turėtojas inicijuoja teismo procesą, prekės turi būti saugomos per visą procesą. Per konsultacijas su suinteresuotaisiais subjektais teisių turėtojai išreiškė susirūpinimą dėl išlaidų, susijusių su muitinės ir kitų kompetentingų institucijų konfiskuotų arba sulaikytų prekių saugojimu ir sunaikinimu. Šias išlaidas sudaro ne tik saugojimo ir sunaikinimo, bet ir kitos su tuo susijusios išlaidos, pavyzdžiui, tvarkymo, tikrinimo ir transportavimo. Kai kuriais atvejais teisių turėtojai mano, kad šios išlaidos yra per didelės, todėl gali nuspręsti savo intelektinės nuosavybės teisių neginti ⁽²⁷⁾;
- (28) svarbus intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių sunaikinimo aspektas yra susijęs su prekių sunaikinimo ekologinėmis sąnaudomis. Svarbu, kad intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios prekės būtų saugomos ir sunaikinamos taip, kad nebūtų sukeltas pavojus žmonių sveikatai ir nebūtų padaryta žala aplinkai. Aplinkai saugus intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių šalinimas tebėra vienas iš svarbiausių Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos darbotvarkės klausimų. Taip pat pažymėtina, kad Pasaulio muitinių organizacija yra parengusi sulaikytų intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių aplinkai nekenkiančio šalinimo gaires. ES muitinės sulaikytų intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių perdirbimas arba šalinimas priklauso nuo muitinės sprendimo ir atitinkamų muitinės formalumų atlikimo. Tam taip pat reikalingas teisių turėtojo sutikimas. Atitinkami suinteresuotieji subjektai turėtų dėti visas pastangas užtikrinti, kad intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios prekės būtų šalinamos aplinkai saugiu ir patikimu būdu;
- (29) verstis intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla patrauklu, ypač dėl to, kad intelektinės nuosavybės vertė gali būti didelė, o rizika, kad ši veikla bus aptikta ir už ją bus nubausta, yra palyginti maža. Tai gali skatinti nusikalstamas organizacijas daryti ne tik tokius nusikaltimus kaip pinigų plovimas, mokesčių slėpimas, prekyba žmonėmis ir priverstinis darbas, bet ir užsiimti intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla;
- (30) Teisingumo Teismas byloje C-655/21 ⁽²⁸⁾ konstatavo, kad tais atvejais, kai valstybės narės vykdo savo įsipareigojimus pagal Pasaulio prekybos organizacijos TRIPS sutartį dėl intelektinės nuosavybės teisių aspektų, susijusių su prekyba (TRIPS sutartis), įskaitant įsipareigojimus, kylančius iš 61 straipsnio, turi būti laikoma, kad jos įgyvendina Sąjungos teisę, kaip tai suprantama pagal Chartijos 51 straipsnio 1 dalį. Valstybių narių baudžiamosios sankcijos, numatytos TRIPS sutarties 61 straipsnyje, už tyčinį prekių ženklų klastojimą arba autorių teisių piratavimą komerciniu mastu skiriasi. Didžiausia laisvės atėmimo bausmė ES už sunkiausių formų šio pobūdžio nusikalstamas veikas, t. y. nusikalstamas veikas, kurias padaro nusikalstamos organizacijos, kaip apibrėžta Tarybos pamatinio sprendimo 2008/841/TVR ⁽²⁹⁾ 1 straipsnyje, skiriasi. Valstybės narės raginamos iš naujo įvertinti, ar jų nacionalinėje teisėje numatytos baudžiamosios sankcijos už tokias nusikalstamas veikas yra pakankamos, kad būtų atgrasančios, ir ar jos nuosekliai atitinka už atitinkamo sunkumo nusikaltimus taikomų sankcijų dydį, kad būtų užtikrintas veiksmingas teisių gynimas ir proporcingumo principo laikymasis pagal ES Teisingumo Teismo jurisprudenciją, įskaitant bylą C-655/21. Jų taip pat reikėtų prašyti įvertinti, ar baudžiamosios sankcijos už tokias nusikalstamas veikas deramai atitinka padarytą žalą, kartu užtikrinant, kad būtų laikomasi taikytinos Sąjungos ir tarptautinės teisės, įskaitant teisės normas dėl visų nukentėjusių šalių pagrindinių teisių apsaugos;

⁽²⁷⁾ EUIPO (2023), Storage and destruction of seized counterfeit goods in the ES.

⁽²⁸⁾ 2023 m. spalio 19 d. Teisingumo Teismo sprendimas, C-655/21 (G. ST. T.), ECLI:EU:C:2023:356.

⁽²⁹⁾ 2008 m. spalio 24 d. Tarybos pamatinis sprendimas 2008/841/TVR dėl kovos su organizuotu nusikalstamumu (OL L 300, 2008 11 11, p. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

- (31) be to, kai kuriose valstybėse narėse nėra specializuotų teisėsaugos ar prokuratūros padalinių, kurie nagrinėtų su intelektinės nuosavybės teisėmis susijusias nusikalstamas veikas. Tai trukdo veiksmingam tarpvalstybiniam bendradarbiavimui vykdymo užtikrinimo srityje, o kompetentingoms institucijoms sunku išsaugoti žinias. Jei būtų naudojami slaptų tyrimų metodai (pvz., klausomasi telefono pokalbių, perimami duomenys ir vykdomos slaptos operacijos), kartu užtikrinant, kad būtų laikomasi taikytinų Sąjungos ir tarptautinės teisės normų, įskaitant teisės normas dėl visų nukentėjusių šalių pagrindinių teisių apsaugos, tarpvalstybiniai nusikalstamų organizacijų padarytų nusikalstamų veikų tyrimai taptų veiksmingesni. Labai svarbūs ir finansiniai tyrimai, įskaitant internetinės reklamos ir kriptovaliutos ⁽³⁰⁾ naudojimo praktikos tyrimus, ir pakankama kompetentingų tyrimo padalinių bei prokurorų specializacija. Atitinkamų valstybėse narėse veikiančių tyrimo padalinių specializacija taip pat palengvintų ES masto tikslinių policijos, muitinių ir prokurorų grupių steigimą bendradarbiaujant su Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolu), Europos kovos su sukčiavimu tarnyba (OLAF) ir Eurojustu. Todėl turėtų būti primygtinai skatinama naudotis reikiamų išteklių turinčių specializuotų tyrimo padalinių paslaugomis, kartu užtikrinant, kad būtų laikomasi taikytinų Sąjungos ir tarptautinės teisės normų, įskaitant teisės normas dėl visų paveiktų šalių pagrindinių teisių apsaugos;
- (32) naujos ir sparčiai besivystančios technologijos gali kelti iššūkių ir suteikti naujų galimybių ginti intelektinės nuosavybės teises. DI sistemos (pvz., automatizuotos turinio atpažinimo sistemos ir mašininio mokymosi algoritmai) gali būti naudojamos suklastotiems ar piratiniams produktams arba tokių produktų reklamos ar platinimo modeliams atpažinti ir tapti pagrindinėmis kovos su intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla technologijomis. Ekonominės veiklos vykdytojai raginami DI sistemas naudoti atsargiai ir stengtis įvedant duomenis nepateikti neatskleistos konfidencialios informacijos, praktinės patirties ar komercinių paslapčių, nes tai gali sutrukdyti jiems vėliau gauti tokios informacijos intelektinės nuosavybės apsaugą. Laviruoti tarp DI keliamų iššūkių ir teikiamų galimybių gali būti sudėtinga, ypač MVĮ. Todėl valstybės narės ir pramonės suinteresuotieji subjektai raginami dalyvauti sudarant išsamų kontrolinį sąrašą, kuris turėtų suteikti MVĮ vertingų įžvalgų, gairių ir praktinių strategijų, kartu skatinant inovacijas, apsaugant intelektinę nuosavybę ir užtikrinant atsakingą DI technologijų diegimą ES verslo aplinkoje;
- (33) kovos su klastojimu ir piratavimu technologijų rinka yra sudėtinga ir sparčiai kinta. Teisių turėtojams gali būti sunku šioje rinkoje susigaudyti ir rasti tinkamus techninius sprendimus ar technologijų tiekėjus. Tačiau teisių turėtojams, norintiems naudoti kovos su klastojimu technologijas, gali padėti tam tikri ištekliai, pavyzdžiui, EUIPO kovos su klastojimu ir piratavimu technologijų vadovas. Paskirstytojo registro technologija (be kita ko, įskaitant blokų grandinėmis grindžiamas technologijas) yra gana tinkama priemonė tiekimo grandinės atsekamumui ir skaidrumui didinti naudojant skaitmeninį produkto pasą ⁽³¹⁾ ir gali padėti nustatyti ir sustabdyti intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančią veiklą. Į blokų grandinę įrašytų tokenizuotų įrašų apie prekių kelių prekių tiekimo grandinėje neįmanoma pakeisti, jie yra skaidrūs, jais dokumentuojama kiekviena produkto operacija ir judėjimas ir jie, laikantis nacionalinės procesinės teisės, gali būti pateikiami kaip įrodymai;
- (34) Europos blokų grandinės paslaugų infrastruktūrą (EBSI) sudaro viešas tarpusavyje sujungtų mazgų tinklas, kuriame veikia blokų grandinės technologija grindžiamų paslaugų infrastruktūra. EBSI sukurta iteracijų būdu, dėmesį sutelkiant į nedidelį skaičių konkretaus naudojimo atvejų (paskirčių), tačiau jų sąrašą numatoma ilgainiui plėsti. Galiausiai privačios įmonės ir organizacijos galės prisijungti prie EBSI ir ja naudotis kaip paslauga;
- (35) EUIPO Europos produktų ir logistikos paslaugų autentiškumo nustatymo sistema (EBSI-ELSA) yra blokų grandinės technologija grindžiamos sistemos bandomoji programa, kuri sujungtų visas suinteresuotąsias šalis ir jų sistemas, kad būtų užtikrintas produkto autentiškumas visoje tiekimo grandinėje, o galiausiai ir už jos ribų. Kai prekės yra susietos su blokato infrastruktūra, sukuriama skaitmeninis dvynys, kuriame saugoma prekių autentiškumą įrodanti informacija. Taip suinteresuotiesiems subjektams bus suteikta priemonė perduoti prekę kartu su jos virtualiu atitikmeniu, pažymėtu nekintamu skaitmeniniu prekių ženklo savininko parašu. Sistema taip pat suteikia galimybę keisti skaitmeninę informaciją su logistikos grandinėje dalyvaujančiomis šalimis, įskaitant tarpininkus ir kompetentingas institucijas;

⁽³⁰⁾ Bet kokios formos skaitmeninė ar virtuali valiuta, kurios operacijoms užtikrinti naudojama kriptografija.

⁽³¹⁾ COM(2022) 140 final, 2022 3 30, komunikatas „Tvarūs gaminiai turi būti norma“.

- (36) neseniai paskelbtame *Komunikate dėl ES ketvirtosios kartos saityno ir virtualiųjų pasaulių* ⁽³²⁾ išdėstyta ES strategija dėl ketvirtosios kartos saityno, kuria siekiama novatoriškos technologinės pertvarkos pereinant prie pasaulio, kuriame viskas yra sklandžiai tarpusavyje susieta. Numatoma, kad plėtojant virtualiuosius pasaulius kils naujų iššūkių, susijusių su intelektinės nuosavybės teisių gynimu ir įtariamų pažeidėjų nustatymu, pvz., intelektinės nuosavybės, susietos su nepakeičiamuoju žetonu (NFT), teisių gynimu. Šiems uždaviniams spręsti reikės tolesnės stebėsenos ir suinteresuotųjų subjektų dialogo;
- (37) NFT yra skaitmeninis išteklius, kuriuo naudojant blokų grandinės technologiją pažymimas konkretaus skaitmeninio objekto ar turinio unikalumas ir autentiškumas. Kiekvienas NFT turi unikalų kriptografinį identifikatorių, pagal kurį jis atskiriamas nuo kitų, todėl jis yra retas ir patikrinamas. Be kitų naudojimo būdų, NFT gali suteikti kūrėjams galimybę tokenizuoti ir parduoti savo (skaitmeninius ar fizinius) kūrinius, kartu pateikiant pirkėjams įrodymą apie to objekto unikalumą ir galimybę saugiai bei decentralizuotai juo prekiauti arba jį eksponuoti interneto platformose. Tačiau NFT nuosavybė nėra tapati jo pagrindą sudarančio ar juo žymimo turto nuosavybei. Nors NFT turėjimas paprastai suteikia savininkui išimtinę teisę į patį NFT (taigi, suteikia teisę perleisti, parduoti arba eksponuoti tokenizuotą turto vaizdą), tai nebūtinai suteikia kokių nors teisių į pirminį fizinį ar skaitmeninį turtą, nes teisiniu požiūriu tai ir toliau yra skirtingi dalykai;
- (38) 2021 m. sausio 1 d. Komisija ir EUIPO įsteigė MVĮ fondą ⁽³³⁾, kuris teikia finansinę paramą nuo COVID-19 ir Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą nukentėjusioms MVĮ, siekiant padėti MVĮ valdyti savo intelektinės nuosavybės portfelius. Siekiant dar labiau padėti MVĮ ginti savo intelektinės nuosavybės teises, 2024 m. iš MVĮ fondo taip pat atlyginamos pradinė konsultacijų, kurias teikia nacionalinės intelektinės nuosavybės tarnybos paskirtas intelektinės nuosavybės teisių patikros ekspertas ⁽³⁴⁾, išlaidos (paslaugos „IP Scan Enforcement“ kuponas). Be kitų dalykų, teikiant rekomendacijas ar gaires yra rekomenduojama, kaip pašalinti jau esamus intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus ir užkirsti kelią galimiems pažeidimams ateityje. Paslaugos „IP Scan Enforcement“ kuponas nėra skirtas formaliesiems teisių gynimo veiksams, pavyzdžiui, raštų dėl tam tikrų veiksmų nutraukimo ir nebevykdymo rengimui ar teismo ieškinių teikimui. Pagal šią papildomą priemonę MVĮ teikiamos konsultacijos ar gairės tais atvejais, kai: i) MVĮ sužino, kad trečioji šalis pažeidė jos intelektinės nuosavybės teisę, ii) kyla rizika, kad trečiasis asmuo apkaltins MVĮ įtariamai padarius žalos trečiosios šalies intelektinės nuosavybės turtui, arba iii) MVĮ turi imtis prevencinių veiksmų, susijusių su intelektinės nuosavybės teisių gynimu;
- (39) pasaulio ekonomika tampa vis labiau skaitmenizuota, todėl padidėjo neteisėto neatskleistos praktinės patirties ir verslo informacijos (komercinių paslapčių) išgavimo, naudojimo ir atskleidimo vykdančios kibernetinius išpuolius rizika. Kibernetiniais išpuoliais vadinama ekonominė veikla, kuria siekiama išgauti komercines paslaptis, kurios vėliau galėtų būti saugomos kaip intelektinė nuosavybė. MVĮ patiria didesnę kibernetinių išpuolių riziką negu didesnės įmonės, nes turi mažiau žinių apie kibernetinį saugumą, o jų kibernetinio saugumo priemonės yra mažiau patikimos. Kibernetiniai išpuoliai taip pat daro didelę ekonominę žalą MVĮ ir apskritai kenkia jų konkurencingumui. Kaip paskelbta 2020 m. intelektinės nuosavybės veiksmų plane, Komisija rengia MVĮ skirtą informuotumo didinimo priemonių rinkinį, kad padėtų joms užkirsti kelią kibernetiniams išpuoliams, kuriais siekiama išgauti komercines paslaptis, arba į juos reaguoti;
- (40) dauguma Europos piliečių tvirtina gerai suprantantys intelektinės nuosavybės teisių sąvoką, o dar didesnė dauguma (93 %) mano, jog intelektinės nuosavybės teises svarbu saugoti. Didelė Europos visuomenė dalis taip pat suvokia neigiamą klastojimo poveikį ir didžioji dauguma (apie 80 %) europiečių mano, kad intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančia veikla: i) palaikomas neetiškas elgesys ir nusikalstamos organizacijos, ii) daromas poveikis įmonėms ir keliama grėsmė darbo vietoms ir iii) keliama grėsmė sveikatai, saugai ir aplinkai. Nepaisant to, daugiau kaip ketvirtadalis jaunų (15–24 m.) europiečių yra sąmoningai internetu pirkę bent vieną suklastotą produktą ⁽³⁵⁾, o tai rodo, kad reikia imtis tikslinių veiksmų šiai tendencijai mažinti ir duomenų rinkimui bei informuotumui apie tai, koks pavojus sveikatai ir saugai kyla perkant suklastotus produktus, toliau gerinti. Atsižvelgdama į tai, EUIPO sukūrė valstybių narių švietimo ministerijų ekspertų ir nacionalinių intelektinės nuosavybės tarnybų atstovų tinklą, kurio tikslas – suburti atitinkamus sprendimus priimančius asmenis ir suformuluoti bendrą požiūrį į intelektinę nuosavybę švietimo srityje. Vienas iš matomiausių šio tinklo veiklos rezultatų yra projektas „Ideas Powered @ School“, pagal kurį rengiama ir renkama švietimo ir mokymo medžiaga apie intelektinę nuosavybę;

⁽³²⁾ 2023 m. liepos 11 d. Komisijos komunikatas „ES ketvirtosios kartos saityno ir virtualiųjų pasaulių iniciatyva: gera naujos technologinės pertvarkos pradžia“, COM(2023) 442.

⁽³³⁾ Komisijos įgyvendinimo sprendimo C(2023) 1119 „Įmonių, ypač MVĮ, konkurencingumo didinimas ir galimybių pateikti į rinkas rėmimas“ II priedas.

⁽³⁴⁾ Intelektinės nuosavybės teisių patikros ekspertai yra valstybių narių intelektinės nuosavybės tarnybų paskirti ekspertai, kurie teikia pirmines konsultacijas MVĮ, kaip ginti intelektinės nuosavybės teises jų pažeidimo atveju arba kaip išvengti kitų intelektinės nuosavybės teisių pažeidimo.

⁽³⁵⁾ EUIPO: European citizens and intellectual property: Perception, awareness, and behaviour (2023).

- (41) tam, kad kompetentingos institucijos, pavyzdžiui, muitinė, policija ir prokuratūra, galėtų dirbti veiksmingai ir efektyviai, jos turi turėti reikiamų išsamių žinių apie intelektinės nuosavybės teisių apsaugą bei gynimą ir visada būti susipažinusios su naujausiomis šios srities tendencijomis ir technologiniais pokyčiais. Atsižvelgdamos į tai, EUIPO ir ES teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL) jau įsteigė Virtualų mokymo intelektinės nuosavybės teisių klausimais centrą, rengiantį mokymus muitinėms, policijos tarnyboms, prokuratūroms ir rinkos priežiūros institucijoms. EUIPO ir CEPOL taip pat parengė šioms grupėms specialiai pritaikytus mokymo išteklius ir medžiagą. Be to, valstybės narės prašymu pagal Reglamentą (ES) 2021/240 kompetentingoms nacionalinėms institucijoms gali būti teikiama techninė parama;
- (42) pastaraisiais metais prekyba suklastotais medicinos produktais ES didėjo ⁽³⁶⁾, o 2020 m. vaistai buvo septinta pagal dažnumą prie ES išorės sienos sulaikomų produktų kategorija. Suklastoti medicinos produktai taip pat plačiai reklamuojami ir siūlomi pirkti internete. Jų sudėtyje dažnai būna toksiškų, prastos kokybės arba netinkamos dozės sudedamųjų medžiagų, todėl pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2001/83/EB ⁽³⁷⁾ tokie vaistai taip pat laikomi suklastotais. Vartotojams reikia padėti atpažinti, kuriose interneto svetainėse parduodami suklastoti medicinos produktai. Nepaisant to, kad nuo 2011 m. Direktyvoje 2001/83/EB nustatytos taisyklės dėl bendro logotipo, leidžiančio vartotojams atpažinti teisėtas internetines vaistines, vartotojų informuotumas šioje srityje tebėra labai menkas;
- (43) Komisijos ataskaitoje dėl intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo trečiosiose šalyse ⁽³⁸⁾ siekiama informuoti teisių turėtojus, ypač MVĮ, apie galimą riziką jų intelektinės nuosavybės teisėms, kylančią jiems vykdant verslo veiklą tam tikrose ES nepriklausančiose šalyse. Taip siekiama, kad jų parengtos verslo strategijos ir veikla padėtų apsaugoti jų nematerialiojo turto, pavyzdžiui, intelektinės nuosavybės, vertę. Komisija įsteigė intelektinės nuosavybės teisių pagalbos MVĮ tarnybas Kinijoje, Lotynų Amerikoje, Pietryčių Azijoje, Indijoje ir Afrikoje ir pavedė joms padėti ES įmonėms, norinčioms apsaugoti ir ginti savo intelektinės nuosavybės teises šiuose regionuose. Šios tarnybos padeda ES ekonominės veiklos vykdytojams susipažinti su teisine aplinka prieš pradedant verslą tuose regionuose;
- (44) Komisijos reguliariai pildomame Klastojimo ir piratavimo stebėjimo sąrašė pateikiama prekyviečių arba paslaugų teikėjų, apie kuriuos buvo pranešta ir kurių veiklos vykdytojai ar savininkai yra įsisteigę už ES ribų ir, kaip įtariama, užsiima klastojimu bei piratavimu, kuria tam palankesnes sąlygas arba tuo naudojasi, pavyzdžių. Šio stebėjimo sąrašo tikslas – paraginti veiklos vykdytojus ir savininkus, taip pat kompetentingas nacionalines institucijas ir Vyriausybės imtis reikiamų veiksmų ir priemonių, kad intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančių prekių ar paslaugų tose rinkose būtų mažiau. Dar vienas stebėjimo sąrašo tikslas – didinti vartotojų informuotumą apie riziką aplinkai, produktų saugai ir kitą riziką, kylančią perkant iš galimai probleminių prekyviečių. Stebėjimo sąrašas parengtas bendradarbiaujant su Europolu ir EUIPO, kurie savo ekspertinėmis žiniomis, ypač apie socialinius tinklus ir interneto platformas, padeda nuodugniau analizuoti tendencijas ir iššūkius, susijusius su piratavimu ir klastojimu trečiosioms šalims teikiant interneto paslaugas, ir taikomas priemonės;
- (45) už ES ribų daugėjant laisvosios prekybos zonų (LPZ), prekiauti įtariamai suklastotomis ir piratinėmis prekėmis gali tapti lengviau, nes tokiose zonose: i) atleidžiama nuo muitų ir mokesčių, ii) taikomos paprastesnės administracinės procedūros ir iii) leidžiama be muito importuoti žaliavas, įrenginius, jų dalis bei įrangą. Kai kurie ekonominės veiklos vykdytojai, siekdami vykdyti intelektinę nuosavybę pažeidžiančią veiklą, gali pasinaudoti suvokiama nepakankama LPZ priežiūra, nepakankamomis patikromis ir skaidrumo trūkumu. Siekdamą pagerinti padėtį, Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) taryba 2019 m. priėmė *Rekomendaciją „Kova su neteisėta prekyba. Skaidrumo laisvosios prekybos zonose didinimas“*. Rekomendacijos priede pateiktas Skaidrių laisvosios prekybos zonų elgesio kodeksas, o jame išdėstytos LPZ veiklos vykdytojams skirtos rekomendacijos, kaip sumažinti

⁽³⁶⁾ EUIPO ir EBPO tyrimas dėl prekybos suklastotais medicinos produktais.

⁽³⁷⁾ 2001 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/83/EB dėl Bendrijos kodekso, reglamentuojančio žmonėms skirtus vaistus (OL L 311, 2001 11 28, p. 67, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2001/83/oj?locale=lt>).

⁽³⁸⁾ SWD(2023) 153 final: Intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo trečiosiose šalyse ataskaita.

neteisėtų prekių prieinamumą jų LPZ. Vėliau EBPO rekomendacija buvo patvirtinta Tarybos sprendimu ⁽³⁹⁾. Tiek ES teisių turėtojai, tiek vartotojai yra suinteresuoti, kad ES LPZ veiklos vykdytojai: i) laikytųsi Skaidrių laisvosios prekybos zonų elgesio kodekso, ii) didintų savo LPZ skaidrumą ir taip iii) padėtų sumažinti prekių, kurios, kaip įtariama, pažeidžia intelektualinės nuosavybės teises, prieinamumą jų LPZ;

- (46) itin svarbu, kad valstybės narės ir suinteresuotieji subjektai keistųsi aktualia informacija apie tolesnius veiksmus, kurių imtasi atsižvelgiant į šią rekomendaciją, ir apie jos įgyvendinimą. EUIPO, kuriai tenka labai svarbus vaidmuo Europos Sąjungai kovojant su klastojimu ir stiprinant intelektualinės nuosavybės teisių gynimą, turėtų padėti šią rekomendaciją viešinti, įgyvendinti ir vykdyti jos įgyvendinimo stebėseną. Reikėtų paraginti EUIPO, kuri turi plačių ekspertinių žinių ir platų viešojo bei privačiojo sektorių atstovų tinklą, padėti rinkti informaciją, stebėti gerąją praktiką ir palaikyti ryšius su savo tinklu, kad būtų stiprinamas visų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų tarpvalstybinis bendradarbiavimas teisių gynimo srityje. Kadangi alternatyvus ginčų sprendimas yra paprastas, greitas ir nebrangus neteisminis ginčų dėl intelektualinės nuosavybės sprendimo būdas, naudojimąsi juo reikia plėsti ir skatinti. Tokias užduotis galėtų veiksmingai atlikti EUIPO Tarpininkavimo centras;
- (47) siekiant užtikrinti pagarbą pagrindinei fizinių asmenų teisei į apsaugą tvarkant asmens duomenis, taip pat laisvam asmens duomenų judėjimui, asmens duomenų tvarkymas taikant bet kokias priemones, kurių būtų imamasi šiai rekomendacijai įgyvendinti, turėtų visapusiškai atitikti duomenų apsaugos taisykles. Visų pirma, jis turėtų visapusiškai atitikti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 ⁽⁴⁰⁾ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/680 ⁽⁴¹⁾, o kompetentingos priežiūros institucijos turėtų vykdyti šios srities stebėseną;
- (48) pagal šią rekomendaciją remiamos pagrindinės teisės ir laikomasi Chartijoje pripažintų principų. Šia rekomendacija ypač siekiama užtikrinti visapusišką atitiktį Chartijos 8, 11, 16, 17, 47 ir 49 straipsniams;
- (49) atsižvelgiant į tai, kad ši rekomendacija, Reglamentas (ES) 2022/2065 ir Rekomendacija (ES) 2023/1018 papildo vieni kitus, šios rekomendacijos poveikį reikėtų įvertinti ne vėliau kaip per trejus metus jos priėmimo, deramai atsižvelgiant į EUIPO išvadas,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1 SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

TIKSLAS

- (1) Šioje rekomendacijoje valstybės narės, įskaitant kompetentingas nacionalines institucijas, teisių turėtojus ir kitus ekonominės veiklos vykdytojus, tarp jų – tarpininkavimo paslaugų teikėjus, raginamos pagal šią rekomendaciją imtis veiksmingų, tinkamų ir proporcingų priemonių kovai su intelektualinės nuosavybės teises pažeidžiančia veikla tiek internetinėje, tiek ne internetinėje aplinkoje. Įgyvendindamos bet kokius pagal šią rekomendaciją rekomenduojamus veiksmus, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi Sąjungos teisėje, ypač Chartijos 52 straipsnyje, įtvirtintų teisių ir pareigų.

⁽³⁹⁾ COM(2019) 294 final.

⁽⁴⁰⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj?locale=lt>).

⁽⁴¹⁾ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj?locale=lt>).

- (2) Šioje rekomendacijoje primenamos valstybių narių, teisių turėtojų, tarpininkavimo paslaugų teikėjų ir tų paslaugų gavėjų pareigos pagal Sąjungos teisę, visų pirma pagal direktyvas 98/44/EB ⁽⁴²⁾, 98/71/EB ⁽⁴³⁾, 2000/31/EB ⁽⁴⁴⁾, 2001/29/EB, 2002/58/EB ⁽⁴⁵⁾, 2004/48/EB, (ES) 2015/2436 ⁽⁴⁶⁾ ir (ES) 2019/790 ⁽⁴⁷⁾, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (EB) Nr. 1610/96 ⁽⁴⁸⁾, (EB) Nr. 469/2009 ⁽⁴⁹⁾, (ES) Nr. 608/2013, (ES) 2017/1001 ⁽⁵⁰⁾ ir (ES) 2022/2065.
- (3) Šioje rekomendacijoje neteikiamos rekomendacijos dėl jokių veiksmų, patenkančių į privalomų Sąjungos teisės nuostatų taikymo sritį, ir ja nėra siekiama tas privalomas nuostatas aiškinti. Jeigu rekomendacija ir bet kuri privaloma Sąjungos teisės nuostata prieštarauja viena kitai arba iš dalies sutampa, taikoma privaloma Sąjungos teisės nuostata.
- (4) Rekomendacija netaikoma jokiai teisėtai prekybai, įskaitant:
- a) tuos atvejus, kai atitinkamos teisės pasibaigia, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2436 15 straipsnyje, Reglamento (ES) 2017/1001 15 straipsnyje, Direktyvos 98/71/EB 15 straipsnyje, Reglamento (EB) Nr. 6/2002 21 straipsnyje ir Direktyvoje 2001/29/EB, Direktyvoje (ES) 2019/790 ir Direktyvoje 2004/48/EB,
- b) bet kokią teisėtą turinio naudojimą, pavyzdžiui, autorių teisėmis saugomo turinio naudojimą, laikantis apribojimų ir išimčių.

APIBRĖŽTYS

- (5) Šioje rekomendacijoje vartojamų sąvokų apibrėžtys:
- a) intelektinės nuosavybės teisės pažeidžianti veikla – suklastotų prekių, dėl kurių imamasi prekių ženklą, patentą ar geografinę nuorodą pažeidžiančių veiksmų, ir piratinių prekių ar turinio, dėl kurių imamasi dizainą ar autorių teisės pažeidžiančių veiksmų, gamyba, reklama, pardavimas ar platinimas, įskaitant su tuo susijusias paslaugas, kai tie veiksmai atliekami komerciniu mastu, siekiant tiesioginės ar netiesioginės ekonominės ar komercinės naudos;
- b) ekonominės veiklos vykdytojai – gamintojai, igaliotieji atstovai, importuotojai, platintojai, realizavimo paslaugų teikėjai ar bet kuris kitas fizinis ar juridinis asmuo, įskaitant teisių turėtojus ir tarpininkavimo paslaugų teikėjus;

⁽⁴²⁾ 1998 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/44/EB dėl teisinės biotechnologinių išradimų apsaugos (OL L 213, 1998 7 30, p. 13, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1998/44/oj?locale=lt>).

⁽⁴³⁾ 1998 m. spalio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/71/EB dėl teisinės dizaino apsaugos (OL L 289, 1998 10 28, p. 28, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/1998/71/oj?locale=lt>).

⁽⁴⁴⁾ 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) (OL L 178, 2000 7 17, p. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj?locale=lt>).

⁽⁴⁵⁾ 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, 2002 7 31, p. 37, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj?locale=lt>).

⁽⁴⁶⁾ 2015 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2015/2436 valstybių narių teisės aktams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti (nauja redakcija) (OL L 336, 2015 12 23, p. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2015/2436/oj?locale=lt>).

⁽⁴⁷⁾ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/790 dėl autorių teisių ir gretutinių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 96/9/EB ir 2001/29/EB (OL L 130, 2019 5 17, p. 92, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj?locale=lt>).

⁽⁴⁸⁾ 1996 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1610/96 dėl augalų apsaugos priemonių papildomos apsaugos liudijimo sukūrimo (OL L 198, 1996 8 8, p. 30, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/1996/1610/oj?locale=lt>).

⁽⁴⁹⁾ 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 469/2009 dėl medicinos produktų papildomos apsaugos liudijimo (kodifikuota redakcija) (OL L 152, 2009 6 16, p. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/469/oj?locale=lt>).

⁽⁵⁰⁾ 2017 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1001 dėl Europos Sąjungos prekių ženklo (kodifikuota redakcija) (OL L 154, 2017 6 16, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1001/oj?locale=lt>).

- c) tarpininkavimo paslaugų teikėjas – ekonominės veiklos vykdytojas, teikiantis paslaugą, kurią vienas ar daugiau asmenų gali naudoti intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais, kai su tais asmenimis nebūtinai yra užmegzti konkretūs santykiai, pavyzdžiui, sutartiniai, ir, kai tinkama, kuri gali apimti transporto ir logistikos paslaugų teikėjų, mokėjimo paslaugų teikėjų, socialinių tinklų paslaugų teikėjų ir domenų vardų teikėjų teikiamas paslaugas ⁽⁵¹⁾;
- d) socialinių tinklų paslaugų teikėjai – tarpininkavimo paslaugų, leidžiančių naudotojams kurti turinį, informaciją ar pranešimus, jais dalytis arba naudotis internete, teikėjas;
- e) transporto ir logistikos paslaugų teikėjai – tarpininkai, organizuojantys prekių vežimą ir (arba) prekes vežantys iš kilmės vietos, pvz., siuntėjo, į paskirties vietą, pvz., gavėjui, laivu, barža, kelių, geležinkelių ar oro transportu arba kitomis transporto priemonėmis;
- f) kompetentingos institucijos – viešojo sektoriaus institucijos, kompetentingos vykdyti tyrimus ir (arba) ginti intelektinės nuosavybės teises nacionaliniu ir ES lygmenimis.

2 SKYRIUS

BENDRADARBIAVIMO, KOORDINAVIMO IR KEITIMOSI INFORMACIJA SKATINIMAS SIEKIANČI APSAUGOTI INOVACIJAS IR INVESTICIJAS

Bendradarbiavimo skatinimas savanoriškomis priemonėmis

- (6) Teisių turėtojai ir tarpininkavimo paslaugų teikėjai raginami:
 - a) dalyvauti įgyvendinant ES arba nacionalines savanoriško bendradarbiavimo priemones, pavyzdžiui, Susitarimo memorandumą dėl klastojimo ir Susitarimo memorandumą dėl reklamos;
 - b) dalyvauti atnaujinant Susitarimo memorandumą dėl klastojimo ir Susitarimo memorandumą dėl reklamos ir laikytis atnaujintų susitarimo memorandumų, kai jie bus parengti.
- (7) Valstybės narės raginamos skatinti ekonominės veiklos vykdytojus, pavyzdžiui, tarpininkavimo paslaugų teikėjus, įskaitant e. prekybos prekyvietes, transporto ir logistikos paslaugų teikėjus, mokėjimo paslaugų teikėjus, socialinių tinklų paslaugų teikėjus, domenų vardų paslaugų teikėjus ir internetinės reklamos sektoriaus suinteresuotuosius subjektus, dalyvauti įgyvendinant šias savanoriško bendradarbiavimo priemones ir atnaujinant Susitarimo memorandumą dėl klastojimo bei Susitarimo memorandumą dėl reklamos, įskaitant galimą jo pertvarkymą į elgesio kodeksus pagal Reglamento (ES) 2022/2065 45 ir 46 straipsnius.

Susitarimo memorandumą dėl klastojimo pasirašiusių šalių, pavyzdžiui, patikimų pranešėjų, vaidmens stiprinimas

- (8) Teisių turėtojai ir jų atstovai, pasirašę Susitarimo memorandumą dėl padirbinėjimo, raginami prašyti suteikti patikimų pranešėjų statusą, kad jiems būtų taikoma Reglamente (ES) 2022/2065 nustatyta speciali tvarka, kiek tai susiję su patikimų pranešėjų pateiktais pranešimais, jei jie atitinka Reglamento (ES) 2022/2065 22 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus.

Transporto ir logistikos paslaugų teikėjai. Piktnaudžiavimo jų paslaugomis intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais prevencija

- (9) Tam, kad transporto ir logistikos paslaugų teikėjų paslaugomis nebūtų naudojamosi intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais (nei į ES įvežamų prekių, nei ES vidaus prekybos atvejais), tie paslaugų teikėjai, kurie yra užmezgę tiesioginius sutartinius santykius su siuntėju ar gavėju, raginami visapusiškai laikantis Sąjungos teisės (be kita ko, teisės normų dėl asmens duomenų tvarkymo) taikyti šią gerąją praktiką:
 - a) savo nuostatose ir sąlygose aiškiai nurodyti:
 - (1) kokiomis aplinkybėmis jie, laikydamiesi taikomų įstatymų ir kitų teisės aktų, turi teisę atidaryti ir patikrinti siuntą, kad įvertintų, ar joje nėra intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių;

⁽⁵¹⁾ Žr. 2014 m. kovo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimo *UPC Telekabel*, C-314/12, ECLI:EU:C:2014:192, 32 ir 35 punktus, 2011 m. lapkričio 24 d. Teismo (trečiosios kolegijos) sprendimą ir 2016 m. liepos 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Tommy Hilfiger Licencing ir kt.*, C-494/15, EU:C:2016:528, 23 punktą.

- (2) prekių gavėjo arba savininko informavimo apie to vertinimo rezultatus tvarką, jokiais aplinkybėmis nepriklausančią nuo to, ar buvo rasta įrodymų, kad yra intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių;
- (3) kokiomis žalos atlyginimo ir kompensavimo priemonėmis gali pasinaudoti siuntos gavėjas arba savininkas, kai siuntos atidaromos ir įrodymų, kad yra intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių, nerandama;
- b) įdiegti su siuntomis susijusių duomenų tikrinimo sistemą tam, kad muitinės prašymu muitinei būtų siunčiami patikimi duomenys prieš atvykimą, taip padedant muitinei veiksmingai įvertinti intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos riziką. Tokį patikrinimą, kiek tai praktiškai įmanoma, turėtų sudaryti šie elementai:
 - (1) pateiktų įmonės duomenų, jei jie yra viešai prieinami ir nemokami, tikrinimas;
 - (2) siuntėjo ir gavėjo informacijos tikrinimas pagal viešai prieinamus ir nemokamus duomenis, padedančius aptikti neteisėtas prekes ir galimus intelektinės nuosavybės teisių pažeidimus.

Mokėjimo paslaugų teikėjai. Piktnaudžiavimo jų paslaugomis intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais prevencija

- (10) Siekiant užkirsti kelią netinkamam mokėjimo paslaugų teikėjų paslaugų naudojimui intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais, šie paslaugų teikėjai raginami taikyti šią gerąją praktiką:
 - a) sutarčių su pardavėjais sąlygose ir nuostatose aiškiai nurodyti, kad bet koks nustatytas mokėjimo paslaugų naudojimo intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais faktas, įskaitant kompetentingos institucijos nustatytus faktus, bus pagrindas sustabdyti arba nutraukti sutartį;
 - b) sukurti pranešimo mechanizmus, kurie jų mokėjimo paslaugomis besinaudojantiems teisių turėtojams suteiktų galimybę pranešti apie bet kokią intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančią veiklą;
 - c) kai tai techniškai ir ekonomiškai įmanoma, įdiegti informacinę sistemą, kuri įgalintų teikiant įvairias mokėjimo paslaugas nustatyti veiklos vykdytojus, užsiimančius intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla, kai kuris nors mokėjimo paslaugų teikėjas nutraukia savo paslaugas tokiems veiklos vykdytojams dėl intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos;
 - d) keistis informacija su kitais mokėjimo paslaugų teikėjais apie intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tendencijas ir taikyti konkrečias kovos su pakartotiniu netinkamu jų paslaugų naudojimu priemones, ypač tais atvejais, kai kompetentinga institucija nustato, kad jų paslaugomis buvo naudojamosi intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais.
- (11) Bet koks asmens duomenų tvarkymas turėtų būti vykdomas visapusiškai laikantis Sąjungos teisės. Ši rekomendacija neturėtų tapti pagrindu reikalauti, kad mokėjimo paslaugų teikėjai įdiegtų sistemą, kuria būtų filtruojami kurie nors arba visi visų jų klientų mokėjimai, vykdomi naudojantis jų paslaugomis.

Socialinių tinklų paslaugų teikėjai. Piktnaudžiavimo jų paslaugomis intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais prevencija

- (12) Siekiant užkirsti kelią netinkamam socialinių tinklų paslaugų teikėjų paslaugų naudojimui intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos tikslais, paslaugų teikėjai raginami taikyti šią gerąją praktiką:
 - a) padėti teisių turėtojams, ypač prekių ženklų savininkams, ir kompetentingoms institucijoms kovoti su neteisėtu jų prekių ženklų naudojimu socialinių tinklų paskyrų pavadinimuose, ypač privačiuose pranešimuose ar uždaroje grupėse, be kita ko, prekių ženklų savininkams suteikiant patvirtintas paskyras;
 - b) įdiegti tinkamas sistemas, kurios padėtų atpažinti fizinius ar juridinius asmenis, įtariamai piktnaudžiuojančius jų paslaugomis intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančiai veiklai vykdyti, o juos atpažinus, imtis veiksmų;
 - c) taikyti politiką, pagal kurią socialinių tinklų grupių administratoriai būtų informuojami apie riziką, kad intelektinė nuosavybė pažeidžianti veikla gali būti vykdoma socialinių tinklų naudotojų privačiuose pranešimuose arba uždaroje grupėse.

- (13) Bet koks asmens duomenų tvarkymas turėtų būti vykdomas visapusiškai laikantis Sąjungos teisės. Ši rekomendacija jokių būdu nedaro poveikio teisėtam naudojimuisi paslauga ir neturėtų tapti pagrindu reikalauti, kad socialinių tinklų paslaugų teikėjai imtųsi priemonių, kurios paveiktų jų paslaugų naudotojų saviraiškos ir informacijos laisvę.

Domenų vardų teikėjai. Intelektinės nuosavybės teisių apsaugos užtikrinimas domenų vardų sistemoje

- (14) ES įsisteigę ir (arba) ES domenų vardų registracijos paslaugas teikiantys aukščiausio lygio domenų (ALD) vardų registrai ir subjektai raginami taikyti šią gerąją praktiką:
- a) savo sąlygose ir nuostatose numatyti, kad, kompetentingai institucijai nustačius su domeno pavadinimu arba jo naudojimu susijusios intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančios veiklos faktą, domeno vardo registracija gali būti nutraukta ir (arba) domeno vardo perdavimas gali būti sustabdytas ir panaikintas;
 - b) registracijos proceso metu registruotojams pateikti nuorodas į atitinkamus viešus ir internete skelbiamus intelektinės nuosavybės registrus, kuriuose galima atlikti paiešką, kad registruotojai galėtų patikrinti, ar nėra kolizijos tarp jų domeno vardo ir jau įregistruotų intelektinės nuosavybės teisių. Šiuo atžvilgiu ES įsisteigę ir (arba) ES paslaugas teikiantys ALD vardų registrai raginami bendradarbiauti ir dirbti su EUIPO remiantis savanoriškais susitarimais, kad ALD vardų, kuriuos jie administruoja, atžvilgiu būtų taikoma tokia pati informacijos ir išpėjimo sistema, kokią šiuo metu ES prekių ženklų ir ALD „eu“ atžvilgiu administruoja EUIPO ir EURid, tokius susitarimus pradėdant taikyti ir registruotoms geografinėms nuorodoms;
 - c) numatyti domenų vardų registracijos duomenų tikrinimo procedūras naudojant, pvz., elektroninės atpažinties sprendimus ir (arba) viešai prieinamus registrus, pavyzdžiui, civilinius ir komercinius registrus, kuriuose visapusiškai laikantis teisės į duomenų apsaugą reikalavimų būtų tikrinama registruotojo tapatybė;
 - d) imtis savanoriškų priemonių, kurios padėtų aptikti neteisingus esamų domenų vardų registracijos duomenis, ir registruotojams suteikti pakankami laiko tokiems duomenims ištaisyti arba papildyti; po to gali būti pranešama apie jų domeno vardo perdavimo sustabdymą.
- (15) Jeigu prašoma prieigos prie domenų vardų registracijos duomenų, kuriuos sudaro asmens duomenys, tai ALD vardų registrai ir ES įsisteigę ir (arba) ES domenų vardų registravimo paslaugas teikiantys subjektai yra raginami visus fizinius ar juridinius asmenis, norinčius pasinaudoti teise gauti informaciją pagal Direktyvą 2004/48/EB, pripažinti teisėtai prieigos prašytojais.
- (16) Atsižvelgiant į žemės ūkio geografinių nuorodų sistemos ir naujos amatininkų ir pramonės gaminių geografinių nuorodų sistemos, kuri bus visapusiškai taikoma nuo 2025 m. gruodžio mėn. ⁽⁵²⁾, peržiūrą, EUIPO raginama išplėsti dabartinę informacijos ir išpėjimo sistemą, kad ji apimtų ir geografines nuorodas.
- (17) Registruotojai turėtų turėti teisę apskusti bet kokią savo registruoto domeno vardo galiojimo sustabdymą ar panaikinimą.
- (18) Bet koks asmens duomenų tvarkymas turėtų būti vykdomas visapusiškai laikantis Sąjungos teisės.

Vieno kontaktinio centro intelektinės nuosavybės teisių gynimo klausimams paskyrimas

- (19) Kompetentingos institucijos, teisių turėtojai ir tarpininkavimo paslaugų teikėjai raginami paskirti kontaktinį centrą intelektinės nuosavybės teisių gynimo klausimams ir aiškiai jį nurodyti savo interneto svetainėje ir pasinaudojant kitais atitinkamais ryšių kanalais. Jie taip pat raginami informuoti apie savo paskirtą kontaktinį centrą intelektinės nuosavybės teisių gynimo klausimams per IPEP.

⁽⁵²⁾ 2023 m. spalio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/2411 dėl amatininkų ir pramonės gaminių geografinių nuorodų apsaugos, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2017/1001 ir (ES) 2019/1753 (OL L, 2023/2411, 2023 10 27, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2411/oj?locale=lt>).

Esamų bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija palengvinančių priemonių taikymo skatinimas

- (20) Valstybės narės raginamos skatinti naudoti technines priemones, kurios palengvintų teisių turėtojų ir kompetentingų institucijų veiklos koordinavimą, keitimąsi informacija ir ryšį, kaip antai:
- a) skatinti naudotis IPEP saugiam keitimuisi informacija, be kita ko, ir teisių turėtojus, kai šie teikia elektronines paraiškas imtis veiksmų per verslininkų portalą, t. y. COPIS ⁽⁵³⁾ skirtą IPEP verslininkų portalą arba vieną iš valstybių narių sukurtą nacionalinių portalų;
 - b) raginti rinkos priežiūros institucijas naudotis ICSMS, o visas kompetentingas institucijas naudotis ES sistema „SAFETY Gate“ gaminiais, kurie gali būti suklasoti arba piratiniai, stebėti ar apie juos pranešti;
 - c) raginti nacionalines teismines institucijas susipažinti su EUIPO parengtais pagrindinių teisių gynimo sprendimų rinkiniais.
- (21) Jei atitinkamos kompetentingos institucijos, įskaitant rinkos priežiūros institucijas, šiomis priemonėmis naudojasi nepakankamai, valstybės narės raginamos skirti reikiamus žmogiškuosius ir techninius išteklius naudojimuisi pirmiau minėtomis priemonėmis intensyviai.
- (22) EUIPO raginama toliau siekti IPEP struktūroje bendradarbiauti su kitais partneriais, įskaitant tarpininkus, pavyzdžiui, mokėjimo paslaugų teikėjus.

Veiksmingo dalijimosi informacija tarp visų vertės grandinės dalyvių skatinimas

- (23) Valstybės narės raginamos dalytis tyrimų duomenimis ir duomenimis apie naujas klastojimo ir piratavimo tendencijas, konfiskavimo atvejus, rizikos vertinimus, interneto svetainių, kompetentingų institucijų pripažintų vykdžiusiomis intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančią veiklą (pažeidimus dariusių interneto svetainių), sąrašus ir gerą kovą su intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančia veikla praktiką, kaip numatyta Sąjungos teisėje. Kuo geriau išnaudodamos turimas teises ir technines priemones, jos turėtų dalytis šia informacija su šioje srityje veikiančiomis ES įstaigomis, pavyzdžiui, OLAF, Europolu, EUIPO ir Komisija.
- (24) Ekonominės veiklos vykdytojai raginami pagal Sąjungos teisę dalytis informacija su kompetentingomis institucijomis, be kita ko, informacija apie intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančios veiklos kilmę ir platinimo kanalus, taip pat apie įtariamų pažeidėjų taktiką ir elgesį. Jie taip pat raginami ieškoti naujų būdų dalytis informacija apie asmenis, kurie pakartotinai užsiima intelektinės nuosavybės teises pažeidžiančia veikla internete arba ne internete.
- (25) Atitinkamos kompetentingos institucijos raginamos savanoriškai arba pagal konkrečius prašymus keistis bet kokia strategine ar technine informacija nacionaliniu ir ES lygmenimis arba ja dalytis ir taip prisidėti prie jų rizikos analizės, taip pat naudodamosi joms prieinamomis priemonėmis keistis visais kitais turimais tyrimų duomenimis ⁽⁵⁴⁾.
- (26) Atitinkamos ES įstaigos ir kompetentingos institucijos raginamos išnagrinėti galimybę savo rizikos analizės ir kitas tyrimų sistemas padaryti viešai prieinamas ir sąveikias, kad būtų galima ieškoti galimų panašumų su ankstesniais intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais ir intelektinės nuosavybės srities nusikaltimais. Šiuo atžvilgiu EUIPO raginama padėti rinkti duomenis, ieškoti duomenų, kurti ir naudoti duomenų suvestines pasinaudojant intelektinės nuosavybės teisių gynimo ir keitimosi duomenimis techninės grupės darbu.

⁽⁵³⁾ Kovos su klastojimu ir piratavimu sistema (COPIS) – pagal Reglamentą (ES) Nr. 608/2013 Komisijos sukurta ES duomenų bazė, kuria naudodamosi muitinės gali vykdyti savo teisinius įsipareigojimus pagal šį reglamentą, t. y. tvarkyti, saugoti ir administruoti prašymus imtis veiksmų ir pažeidimų protokolus, kuriuose pateikiama svarbi informacija apie prekes, kurių išleidimas sustabdytas arba kurios buvo sulaikytos;

⁽⁵⁴⁾ Pvz., COPIS, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 608/2013 dėl su INT susijusių pasienio priemonių; Muitinės informacinė sistema, kaip nustatyta Reglamente (EB) Nr. 515/97 dėl valstybių narių administracinių institucijų tarpusavio pagalbos ir dėl pastarųjų bei Komisijos bendradarbiavimo, siekiant užtikrinti teisingą muitinės ir žemės ūkio teisės aktų taikymą; Muitinės informacinė sistema plius, kaip nustatyta Tarybos pamatiniame sprendime 2009/917/TVR dėl informacinių technologijų naudojimo muitinės tikslais; Europolo informacinė sistema ir duomenų analizės portalas, kaip nustatyta Reglamente (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo) ir kt.

- (27) EUIPO ir įvairių vykdymo užtikrinimo srityje veikiančių ES įstaigų, įskaitant Europolą, OLAF, Europos Sąjungos bendradarbiavimo baudžiamosios teisenos srityje agentūrą (Eurojustą), Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrą (Frontex) ir CEPOL, bendradarbiavimas turėtų ir toliau padėti kovoti su intelektinės nuosavybės teisių pažeidimais ir užtikrinti, kad ši kova būtų sklandesnė. EUIPO turėtų prisidėti prie tinklo stiprinimo ir jį remti. Visi subjektai, kuriuos paveikia intelektinės nuosavybės teisės pažeidžianti veikla, turėtų dalytis informacija laikydamiesi Sąjungos teisės, įskaitant konkurencijos taisykles, ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairėse nustatytų principų, visų pirma, dėl keitimosi informacija, asmens duomenų tvarkymo, teisės į privatumą, teisės užsiimti verslu bei teisės į veiksmingą teisinę gynybą ⁽⁵⁵⁾.

Rinkos priežiūros institucijų dalyvavimo kovoje su klastojimu gerinimas

- (28) Valstybės narės raginamos suteikti rinkos priežiūros institucijoms įgūdžių ir išteklių, kad šios galėtų stebėti intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančią veiklą vykdydamos savo tyrimus.
- (29) Valstybės narės raginamos skatinti geresnį rinkos priežiūros institucijų ir kitų už intelektinės nuosavybės teisių gynimą atsakingų institucijų veiklos koordinavimą ir bendradarbiavimą, ypač reikalauti aktyviau dalytis informacija ir geriau koordinuoti veiksmus imantis kovos su intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla priemonių. EUIPO raginama remti šį bendradarbiavimą: rengti mokymus, įskaitant mokymus apie dalijimosi informacija priemones, ir imtis bendrų veiksmų, kurie padėtų aptikti suklaidotus produktus, o taip pat rinkti papildomus įrodymus apie suklaidotų produktų keliamą pavojų sveikatai ir saugai.

3 SKYRIUS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS TEISIŲ GYNIMO PROCEDŪRŲ TOBULINIMAS

Skatinimas taikyti alternatyvaus ginčų sprendimo procedūras

- (30) Nacionalinės intelektinės nuosavybės tarnybos, teikiančios tarpininkavimo paslaugas, ir kitų alternatyvaus ginčų sprendimo paslaugų teikėjai raginami teikti tarpininkavimo paslaugas su intelektine nuosavybe susijusiems ginčams spręsti, išskyrus registracijos ir prieštaravimo procedūrų atvejus.
- (31) ES įsisteigę ir (arba) ES paslaugas teikiantys ALD vardų registrai raginami numatyti alternatyvaus ginčų sprendimo procedūrą, pagal kurią būtų galima remtis intelektinės nuosavybės teisėmis:
- a) atsižvelgdami į šios srities tarptautinę gerąją praktiką, ypač į atitinkamas Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos rekomendacijas, užtikrinti, kad vykdant registraciją būtų kuo labiau vengiama spekuliacijos ir piktnaudžiavimo;
 - b) laikytis vienodų procedūrinių taisyklių, atitinkančių taisykles, nustatytas pagal ICANN Bendrą ginčų dėl domenų vardų sprendimo politiką.
- (32) Jeigu alternatyvaus ginčų sprendimo procedūra baigiasi teisių turėtojo naudai ir ją galima laikyti baigtine arba ji negali būti skundžiama, registras raginamas domeno vardą panaikinti arba laimėjusios šalies prašymu jį perduoti tai šaliai.
- (33) Bet kokia alternatyvaus ginčų sprendimo procedūra turėtų atitikti taikytiną Sąjungos ar nacionalinę teisę, įskaitant teisės normas dėl asmens duomenų tvarkymo, teisės į privatumą, teisės užsiimti verslu ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą.

Skatinimas taikyti dinaminį draudimą

- (34) Valstybės narės raginamos numatyti galimybę reikalauti, kad pažeidėjui arba tam tikram tarpininkavimo paslaugų teikėjui būtų nustatytas draudimas, kurį būtų galima išplėsti, į jį įtraukiant intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančią veiklą, kuri prašymo dėl draudimo nustatymo pateikimo metu dar nebuvo žinoma, bet kurios faktinės aplinkybės, sukėlusios įtarimą dėl atitinkamos intelektinės nuosavybės teisės pažeidimo, yra labai panašios.

⁽⁵⁵⁾ Komisijos komunikatas „Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 101 straipsnio taikymo horizontaliesiems bendradarbiavimo susitarimams gairės“ (OL C 259, 2023 7 21, p. 1).

- (35) Ekonominės veiklos vykdytojai kviečiami toliau plėtoti ir naudoti techninius sprendimus, kuriais nustatomi pakartotiniai to paties fizinio ar juridinio asmens ir panašiomis priemonėmis padaryti tos pačios intelektualinės nuosavybės teisės pažeidimai, pavyzdžiui, tinklaviečių dubliavimas, dominuojančio prekių ženklo elemento naudojimas internete ar ne internete arba pakartotinis suklastotų prekių saugojimas toje pačioje saugykloje.
- (36) Nustatydamos arba taikydamos taisyklės dėl draudimų, valstybės narės raginamos atsižvelgti į tai, kad draudime nustatytos priemonės neturėtų nepagrįstai apsunkinti tų, kam tie draudimai skirti.
- (37) Valstybės narės raginamos nustatyti, kad draudimo trukmė neturėtų viršyti to, kas būtina veiksmingai teisių turėtojų apsaugai užtikrinti.
- (38) Bet kokia draudimo procedūra turėtų atitikti taikytinas Sąjungos ar nacionalinės teisės nuostatas, be kita ko, dėl asmens duomenų tvarkymo, teisės į privatumą, teisės užsiimti verslu ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą.

Teisės į informaciją intelektualinės nuosavybės teisių gynimo tikslais užtikrinimas

- (39) Valstybės narės raginamos numatyti, kad kompetentingos teisminės institucijos atsižvelgdamos į pagrindą ir proporcingą ieškovo teismo procese prašymą gali nurodyti atskleisti atitinkamą informaciją, kad būtų galima veiksmingai kovoti su intelektualinės nuosavybės teisių pažeidimais, kurie nėra komercinio masto. Šiais tikslais atitinkamą informaciją galėtų sudaryti ta pati informacija, kurios gali būti prašoma pagal Direktyvos 2004/48/EB 8 straipsnio 2 dalį, įskaitant e. pašto adresą, telefono numerį ir IP adresus, susijusius su įtariamais pažeidėjais arba įtariamos neteisėtos veiklos dalyviais.
- (40) Valstybės narės raginamos užtikrinti, kad teikiant prašymą suteikti informaciją pagal Direktyvos 2004/48/EB 8 straipsnį kompetentingam teismui pakanka pateikti bet kokius pagrįstai turimus įrodymus, iš kurių būtų pakankamai aiškiai matyti, kad pareiškėjas yra teisių turėtojas.
- (41) Dalijimasis informacija, kurioje gali būti asmens duomenų, turi didžiulės svarbos galimybei veiksmingai ir efektyviai kovoti su intelektualinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla. Kad teisių turėtojai galėtų inicijuoti sąžiningas ir teisingas vykdymo užtikrinimo civiline tvarka procedūras prieš intelektualinės nuosavybės teisių pažeidėjus, ekonominės veiklos vykdytojai turėtų būti raginami dalytis atitinkama informacija ir įrodymais su teisių turėtojais vykdymo užtikrinimo civiline tvarka tikslais. Be to, ekonominės veiklos vykdytojai raginami atsižvelgti į:
- a) tai, kad duomenų valdytojo arba trečiosios šalies interesus gauti asmens, kuris, kaip įtariama, padarė žalą jo turtui, asmeninę informaciją, kad būtų galima pareikšti ieškinį tam asmeniui dėl žalos atlyginimo arba nustatyto būdu išsireikalaautų ieškinio įvykdymo, gali būti teisėtas interesus pagal Reglamento (ES) 2016/679 6 straipsnio 1 dalies f punktą;
 - b) nacionalinių duomenų apsaugos institucijų sprendimų priėmimo praktiką ir visas atitinkamas Europos duomenų apsaugos valdybos gaires.

Tinkamo žalos atlyginimo užtikrinimas

- (42) Valstybės narės raginamos užtikrinti, kad intelektualinės nuosavybės teisių gynimo bylose teisių turėtojai galėtų gauti tinkamą žalos atlyginimą faktiškai patirtai žalai padengti ir kad žalos atlyginimas būtų apskaičiuojama remiantis žalos apskaičiavimo metodu, pagal kurį būtų atsižvelgiama į visus patirtos žalos aspektus, įskaitant tai, kad:
- a) atlyginant žalą būtų atlyginama ir teisių turėtojo patirta neturtinė žala;
 - b) atlyginant žalą būtų padengiamos išlaidos, susijusios su galimų pažeidimų tyrimu ir nustatymu;
 - c) atlyginant žalą būtų sumokėtos pagal mokėtinas sumas priskaičiuotos palūkanos.

- (43) Valstybės narės primenama, kad, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija ⁽⁵⁶⁾, tai, kad Direktyva 2004/48/EB valstybės narės neįpareigojamos numatyti baudinio žalos atlyginimo, negali būti aiškinama kaip draudimas atitinkamais atvejais tokią priemonę nustatyti. Todėl valstybės narės raginamos pagal savo konstitucines bei teises tradicijas ir visapusiškai laikantis Chartijos apsvastyti galimybę didžiausią žalą padariusios intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios veiklos atvejais kaip teisių gynimo priemonę skirti baudinį žalos atlyginimą.

Spartesnis, pigesnis ir ekologiškesnis intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių saugojimas ir šalinimas

- (44) Valstybės narės ir ekonominės veiklos vykdytojai raginami padėti Komisijai ir EUIPO:
- a) įvertinti, kaip būtų galima sumažinti intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių, sulaikytų ES pasienyje arba konfiskuotų vidaus rinkoje ir nurodytų sunaikinti, saugojimo ir sunaikinimo laiką bei išlaidas;
 - b) rinkti informaciją apie gerąją praktiką, susijusią su aplinkai saugiu intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių saugojimu ir šalinimo metodais bei praktika, ir šia informacija dalytis, siekiant gilinti žinias, suderinti skirtingų valstybių nacionalinę praktiką ir didinti už intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių saugojimą ir šalinimą atsakingų atitinkamų subjektų informuotumą, įskaitant informuotumą apie gerąją praktiką, susijusią su aplinkai saugiu saugojimu.
- (45) Valstybės narės ir ekonominės veiklos vykdytojai raginami užtikrinti, kad intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančios prekės, kurias nurodyta sunaikinti, būtų paruoštos pakartotiniam naudojimui, perdirbimui ar kitoms naudojimo operacijoms, o deginamos arba šalinamos sąvartynuose būtų tik kraštutiniu atveju, kai tokie sprendimai yra geriausia išeitis aplinkai ir žmonių sveikatai. Tokiais atvejais ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas prekėms, kurių sudėtyje yra pavojingų medžiagų ar mišinių.
- (46) Valstybės narės raginamos Komisijai ir EUIPO teikti informaciją apie saugojimo ir (arba) aplinkai saugaus šalinimo paslaugų, įskaitant perdirbimą, išlaidas ir jas teikiančius esamus ekonominės veiklos vykdytojus.

Baudžiamųjų sankcijų ir tyrimų veiksmingumo didinimas

- (47) Valstybės narės raginamos iš naujo įvertinti ir prireikus padidinti maksimalią laisvės atėmimo bausmę už nusikalstamų organizacijų komerciniu mastu vykdomą sunkiausių formų tyčinį klastojimą ir piratavimą.
- (48) Valstybės narės raginamos užtikrinti, kad nustatant tinkamą sankcijos dydį konkrečiais atvejais būtų galima atsižvelgti į gautos ar numatomos neteisėtos naudos dydį ir padarytos žalos dydį. Valstybės narės raginamos užtikrinti, kad, nustatant tinkamas finansines sankcijas, konkrečiais atvejais būtų galima atsižvelgti į juridinio asmens grupės pasaulinę apyvartą.
- (49) Valstybės narės raginamos iš naujo įvertinti būtinybę numatyti galimybę arba, laikantis būtinų apsaugos priemonių pagal Sąjungos ar nacionalinę teisę, leisti taikyti slaptų tyrimų metodus tiriant sunkiausių formų nusikalstamų organizacijų komerciniu mastu vykdomą tyčinį prekių ženklų klastojimą ir piratavimą.
- (50) Valstybės narės raginamos pagal taikytinas taisykles atlikti nusikalstamų veikų, susijusių su intelektinės nuosavybės teisėmis, finansinių pasekmių tyrimus ir, kai įmanoma ir tinkama, tyrimuose taikyti lėšų sekimo metodo strategiją.
- (51) Valstybės narės raginamos užtikrinti visišką arba dalinę padalinių, atsakingų už nusikaltimų, susijusių su intelektinės nuosavybės teisėmis, tyrimą ir baudžiamąjį persekiojimą už juos, specializaciją jų kompetentingose institucijose ir prokuratūrose.

⁽⁵⁶⁾ 2017 m. sausio 25 d. Sprendimo *Stowarzyszenie „Oławska Telewizja Kablowa“*, C-367/15, 28 punktas.

- (52) Valstybės narės raginamos užtikrinti, kad jų kompetentingos institucijos sistemingai išnaudotų savo tyrimų tarpvalstybinius aspektus ir koordinuotų savo veiksmus su atitinkamais partneriais per atitinkamas ES įstaigas ir agentūras, pavyzdžiui, Eurojustą, OLAF ir Europolą.
- (53) Visos priemonės, kurias valstybės narės raginamos nustatyti pagal šį skyrių, turėtų atitikti taikytinas Sąjungos, nacionalinės ir tarptautinės teisės normas, įskaitant teisės normas dėl visų susijusių šalių pagrindinių teisių apsaugos.

4 SKYRIUS

INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS PRAKTIKOS PRITAIKYMAS DI IR VIRTUALIESIEMS PASAULIAMS

Kuo geresnis naujų technologijų išnaudojimas kovai su intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančia veikla

- (54) Teisių turėtojai ir tarpininkavimo paslaugų teikėjai raginami priimti ES masto sprendimus dėl pažangiųjų sekimo sistemų (pvz., sprendimus dėl skaitmeninio gaminio paso ir sprendimus dėl tokenizavimo, grindžiamus blokų grandine arba kt. metodais), kurie ne tik padės ekonominės veiklos vykdytojams ir muitinėms sekti siuntas per visą vertės grandinę, bet ir palengvins dalijimąsi duomenimis laikantis Sąjungos teisės.
- (55) Ekonominės veiklos vykdytojai, ypač tarpininkavimo paslaugų teikėjai ir teisių turėtojai, raginami naudoti pažangias metodikas ir technologijas, pavyzdžiui, duomenų analizės metodus, automatizuotas turinio atpažinimo sistemas ir mašininio mokymosi (įskaitant gilųjį mokymąsi) algoritmus suklastotoms (be kita ko, dizaino teisės pažeidžiančioms) prekėms aptikti internete.
- (56) Valstybės narės raginamos naudoti DI sistemas kovai su klastojimu, stiprinti vykdymo užtikrinimo priemones ir gerinti paslaugas intelektinės nuosavybės teisių prašytojams. Šiuo tikslu valstybės narės raginamos:
- diegti DI sistemas siekiant veiksmingai supaprastinti ir pagerinti intelektinės nuosavybės paraiškų teikimo procesą, kad procedūros pareiškėjams būtų sklandesnės ir patogesnės naudoti;
 - raginti kompetentingas institucijas naudoti DI sistemas siekiant supaprastinti ir sugriežtinti suklastotų ir piratinių prekių bei internetinio turinio atpažinimo ir kovos su tuo procesą.
- (57) Bet kokios technologijos turėtų būti naudojamos laikantis taikytinos Sąjungos ar nacionalinės teisės, įskaitant teisės normas dėl asmens duomenų tvarkymo, teisės į privatumą, teisės užsiimti verslu ir teisės į veiksmingą teisinę gynybą.

Informuotumo apie naujas technologijas didinimas ir MVĮ įgalinimas jomis naudotis

- (58) Valstybės narės raginamos didinti visuomenės informuotumą apie technologijas ir sprendimus, kuriuos ketinama naudoti kovojant su klastojimu ir piratavimu, pavyzdžiui, nurodantys EUIPO kovos su klastojimu ir piratavimu technologijų vadove. Atsižvelgiant į tai, EBSI vadovybė raginama pripažinti, kad kova su klastojimu ir piratavimu yra nauja naudojimosi EBSI paskirtis ir kad tai gali paskatinti kitus ankstyvuosius naudotojus kurti novatoriškus kovos su klastojimu sprendimus, grindžiamus paskirstytojo registro technologijomis.
- (59) Valstybės narės ir pramonės suinteresuotieji subjektai raginami glaudžiai bendradarbiauti su Komisija rengiant išsamų MVĮ reikmėms pritaiktą kontrolinį sąrašą. Šiuo kontroliniu sąrašu siekiama padėti MVĮ lengviau laviruoti tarp DI technologijų keliamų iššūkių ir galimybių. Visų pirma, kontroliniame sąraše daugiausia dėmesio bus skiriama tam, kad naudodamasi DI sistemomis MVĮ būtų pajėgios veiksmingai saugoti savo intelektinės nuosavybės teises bei komercines paslaptis, ir bus pateikiama MVĮ skirtų praktinių įžvalgų, siekiant joms padėti susipažinti su sutarčių sąlygomis, kad jos kuo geriau suprastų, kas yra DI ir koks jo poveikis intelektinei nuosavybei.

Intelektinės nuosavybės teisių gynimas ir pagarba joms virtualiuosiuose pasauliuose ir kitoje internetinėje aplinkoje

- (60) Valstybės narės raginamos didinti ekonominės veiklos vykdytojų informuotumą apie šiuo metu taikomas intelektinės nuosavybės taisykles (pvz., saugų teisių turėtojų autentiškumo patvirtinimą, kai intelektinės nuosavybės teisėmis saugomas objektas pristatomas virtualiuosiuose pasauliuose) ir apie NFT naudojimo virtualiuosiuose pasauliuose poveikį intelektinei nuosavybei.

- (61) Teisių turėtojai, intelektinės nuosavybės tarnybos ir kiti suinteresuotieji subjektai raginami dalyvauti dialoge su Komisija dėl intelektinės nuosavybės teisių (ypač prekių ženklų ir dizaino teisių, įskaitant NFT) apsaugos tokioje naujoje aplinkoje. Siekdama išnagrinėti visas naujų technologijų galimybes ir paskatinti tomis technologijomis naudotis, Komisija ragins vesti dialogą su pramonės sektoriumi, kad toks dialogas taptų diskusijų forumu ir padėtų įgyvendinti daugelį šioje srityje vykdomų iniciatyvų, kaip numatyta 2020 m. intelektinės nuosavybės veiksmų plane.

5 SKYRIUS

PRIEMONĖS MAŽŪJŲ IR VIDUTINIŲ ĮMONIŲ NEMATERIALIAJAM TURTUI GERIAU APSAUGOTI

MVĮ fondas. Naujos pagalbos MVĮ paslaugos intelektinės nuosavybės teisių gynimo srityje (paslaugos „IP Scan Enforcement“ kuponas)

- (62) MVĮ fondo intelektinės nuosavybės teisių patikros ekspertas teiks pirmines konsultacijas MVĮ:
- valstybės narės raginamos per savo intelektinės nuosavybės tarnybas dalyvauti teikiant paslaugą „IP Scan Enforcement“ ir didinti informuotumą apie MVĮ fondą ir jo remiamą intelektinės nuosavybės teisių patikros kuponą;
 - ekonominės veiklos vykdytojai, kurie yra MVĮ, kviečiami naudotis paslauga „IP Scan Enforcement“ savo intelektinės nuosavybės teisių gynimo strategijai patobulinti;
 - MVĮ asociacijos raginamos didinti savo narių informuotumą apie MVĮ fondą ir jo remiamą teisių patikros kuponą.

Kibernetinių vagysčių prevencijos priemonių rinkinys

- (63) Valstybės narės ir EUIPO raginamos didinti savo novatoriškų MVĮ informuotumą apie tai, koks svarbus kibernetinis saugumas tokiose srityse kaip jų neatskleista informacija, komercinės paslaptys ir ūkinėje veikloje taikomi praktiniai įgūdžiai. Tuo tikslu valstybės narės ir EUIPO raginamos:
- viešinti Komisijos rengiamą informuotumo didinimo priemonių rinkinį, skirtą neteisėto MVĮ komercinių paslapčių išgavimo pažeidus kibernetinį saugumą, įvykdžius išsilaužimo ir kitus kibernetinius išpuolius prevencijai;
 - skleisti informaciją apie priemonių rinkinio priemones (ypač sektorių verslo vadovus, atsakymus į dažnai užduodamus klausimus, praktinių atvejų tyrimus ir įmonių taikomą gerąją kibernetinio saugumo praktiką) ir megzti ryšius su verslo įmonių rūmais bei verslo asociacijomis, siekiant paskatinti MVĮ dalyvauti nemokamuose internetiniuose kursuose ir internetiniuose seminaruose kibernetinio saugumo klausimais;
 - skatinti naudoti kitas informuotumo didinimo priemones, pateikiamas kibernetinio saugumo informaciniame portale, siekiant padėti MVĮ geriau apsaugoti savo intelektinės nuosavybės bei komercines paslaptis ir padėti joms veiksmingiau užkirsti kelią kibernetiniams išpuoliams.
- (64) Ekonominės veiklos vykdytojai raginami:
- modernizuoti savo apsaugą nuo kibernetinių išpuolių naudojantis, be kita ko, viešojo sektorių institucijų suteikiamomis priemonėmis, įskaitant Komisijos priemonių rinkinį, skirtą kibernetinių išpuolių, nukreiptų į atitinkamas komercines paslaptis, prevencijai arba reagavimui į juos;
 - mokyti savo darbuotojus, kaip užkirsti kelią kibernetiniams išpuoliams, nukreiptiems į jų komercines paslaptis, juos valdyti ir į juos reaguoti, tuo tikslu rengiant nemokamus mokymo kursus ir naudojant kitą Komisijos tuo tikslu parengtą ir į Kibernetinių vagysčių prevencijos priemonių rinkinį įtrauktą mokymo ir informacinę medžiagą.

6 SKYRIUS

VISŲ ATITINKAMŲ SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ INFORMUOTUMO, MOKYMO IR ŠVIETIMO INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS KLAUSIMAIS SKATINIMAS

Skatinimas gilinti žinias ir mokyti apie intelektinę nuosavybę pagal nacionalines švietimo programas

- (65) Valstybės narės raginamos į savo nacionalines švietimo ir profesinio mokymo programas, ypač į aukštojo mokslo įstaigų verslo studijų programas, įtraukti tokias temas kaip pagrindinės intelektinės nuosavybės teisių sąvokos, etiškas intelektinės nuosavybės teisėmis saugomos medžiagos naudojimas ir intelektinės nuosavybės pažeidimai. Jos taip pat raginamos skatinti kūrybiškumą, novatoriškumą, verslumą ir atsakingą elgesį skaitmeninėje erdvėje.
- (66) Valstybės narės raginamos skleisti informaciją apie intelektinę nuosavybę mokymo vadovėliuose ir platinti mokymo medžiagą apie intelektinės nuosavybės teises atitinkamoms mokytojams rengiančioms įstaigoms. Šiuo tikslu valstybės narės raginamos savo švietimo įstaigose, įskaitant universitetus ir mokslinių tyrimų organizacijas, platinti švietimo ir mokymo medžiagą, parengtą ir surinktą įgyvendinant EUIPO valdomą projektą „Ideas Powered @ School“; į ją taip pat turėtų būti įtraukta informacija apie suklustotų produktų keliamą pavojų sveikatai ir saugai.

Raginimas mokyti teisėsaugos pareigūnus apie intelektinės nuosavybės teisių gynimą

- (67) Valstybės narės raginamos EUIPO ir CEPOL parengtą specialiai pritaiktą intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo medžiagą naudoti, *inter alia*, šiose srityse:
- a) privalomose nacionalinėse mokymo programose, skirtose kompetentingoms institucijoms, įskaitant policiją, muitinės tarnybas ir prokuratūrą;
 - b) nacionalinėje mokymo programoje, skirtoje rinkos priežiūros ir sienų bei pakrančių apsaugos institucijoms.
- (68) Kompetentingos institucijos, įskaitant rinkos priežiūros institucijas ir sienų bei pakrančių apsaugos institucijas, raginamos: i) skatinti savo darbuotojus dalyvauti reguliariuose EUIPO ir CEPOL rengiamuose mokymuose intelektinės nuosavybės teisių gynimo klausimais ir ii) su savo darbuotojais dalytis šių ES agentūrų parengta mokymo medžiaga.

Internetinės vaistinės

- (69) Valstybės narės raginamos kartu su vartotojų organizacijomis padėti vartotojams vengti neteisėtų internetinių vaistinių, tuo tikslu didinant informuotumą apie bendrą logotipą, naudojamą interneto svetainėse, kuriose žmonėms siūloma įsigyti vaistų nuotoliniu būdu.

Klastojimo ir piratavimo stebėjimo sąrašas

- (70) Valstybės narės raginamos savo kovoje su klastojimu, kai tinkama, atsižvelgti į Klastojimo ir piratavimo stebėjimo sąrašą pateiktą informaciją ir į tai, kad stebėjimo sąrašas nėra nustatytų teisinių pažeidimų faktų.

Intelektinės nuosavybės teisių apsauga ir gynimas rinkose už ES ribų

- (71) Prieš naujos verslo veiklos ES nepriklausančioje šalyje pradžia ES ekonominės veiklos vykdytojai raginami susipažinti su tos šalies verslo bei teisine aplinka ir tuo tikslu peržiūrėti intelektinės nuosavybės teisių pagalbos tarnybų pateiktą ir Komisijos ataskaitoje dėl intelektinės nuosavybės teisių apsaugos ir gynimo trečiosiose šalyse skelbiamą informaciją. Šioje kas dvejus metus rengiamoje ataskaitoje nurodoma, kuriose trečiosiose šalyse intelektinės nuosavybės teisių apsauga ir gynimas (tiek internete, tiek ne internete) kelia didžiausią susirūpinimą ES. Tai ekonominės veiklos vykdytojams padės priimti pagrįstus verslo sprendimus. Jie taip pat raginami naudotis esamomis techninėmis priemonėmis (pvz., EUIPO „Tmview“ ir „DesignView“) arba pranešti apie intelektinės nuosavybės teisių problemas, kurios galėtų paveikti jų būsimą verslo veiklą už ES ribų (pvz., portale „Access2Markets“⁽⁵⁷⁾).

⁽⁵⁷⁾ Pagrindinis puslapis | „Access2Markets“ (europa.eu)

Laisvosios prekybos zonos

- (72) ES įsisteigę laisvosios prekybos zonų veiklos vykdytojai raginami laikytis Skaidrių laisvosios prekybos zonų elgesio kodekso, pridedamo prie EBPO rekomendacijos „Kova su neteisėta prekyba. Skaidrumo laisvosios prekybos zonose didinimas“.

7 SKYRIUS

TOLESNI VEIKSMAI IR STEBĖSENA

- (73) Komisijai paprašius, valstybės narės turėtų jai pranešti, kokių veiksmų ėmėsi joms skirtoms rekomendacijoms įgyvendinti.
- (74) Komisija ragina EUIPO didinti informuotumą apie šią rekomendaciją ir vykdyti su ja susijusią komunikacinę bei informavimo veiklą. Ji taip pat kviečia EUIPO padėti Komisijai vykdyti šios rekomendacijos įgyvendinimo ir poveikio stebėseną.
- (75) EUIPO intelektinės nuosavybės teisių pažeidimų stebėsenos centras raginamas:
- skleisti rekomendacijas savo suinteresuotųjų subjektų tinkle, įskaitant teisėjų tinklą,
 - rinkti informaciją ir kaupti atitinkamą teismų praktiką Direktyvos 2004/48/EB taikymo srityje,
 - užtikrinti, kad visi atitinkami jo tinklo suinteresuotieji subjektai per IPEP informuotų apie savo paskirtą kontaktinį centrą intelektinės nuosavybės teisių gynimo klausimams,
 - toliau plėtoti IPEP, įskaitant naujas funkcijas, ir esamomis funkcijomis leisti naudotis naujiems suinteresuotiesiems subjektams, taip pat tęsti naudojimosi IPEP stebėseną,
 - stebėti kompetentingų institucijų ir tarpininkavimo tarnybų taikomą gerąją praktiką ir ja dalytis, taip pat, kiek įmanoma, stebėti, kaip taikoma šioje rekomendacijoje aptarta geroji praktika,
 - remti Komisijos dialogą su suinteresuotaisiais subjektais, ypač atnaujinant susitarimo memorandumus,
 - remti Komisijos dialogą su suinteresuotaisiais subjektais dėl naujų technologijų, siekiant pritaikyti intelektinės nuosavybės srities praktiką ir strategijas virtualiesiems pasauliams ir DI, ypač skatinti visų suinteresuotųjų šalių, įskaitant MVĮ, mokslinius tyrimus, gerosios praktikos taikymą ir dialogą sprendžiant DI srities problemas,
 - padėti Komisijai rinkti informaciją apie gerąją praktiką, susijusią su intelektinės nuosavybės teisės pažeidžiančių prekių saugojimu ir naikinimu, įskaitant informaciją apie aplinkai saugius saugojimo ir šalinimo metodus, ir šia informacija dalytis,
 - remti dalijimosi informacija sistemų analizę ir diskusijas per intelektinės nuosavybės teisių gynimo ir keitimosi duomenimis techninę grupę,
 - bendradarbiauti su ES vykdymo užtikrinimo įstaigomis, rinkos priežiūros institucijomis ir kitomis kompetentingomis nacionalinėmis institucijomis bei stiprinti jų tinklus,
 - padėti Komisijai klastojimo ir piratavimo tendencijų trečiųjų šalių interneto platformų ir socialinių tinklų paslaugų srityse klausimais,
 - stebėti konkrečių mokymo intelektinės nuosavybės teisių temomis kursų poveikį teisėsaugos institucijoms ir tai, ar valstybės narės įtraukia intelektinės nuosavybės kursus į savo nacionalines mokymo programas, skirtas kompetentingoms institucijoms,
 - skatinti ES LPZ veiklos vykdytojus laikytis EBPO rekomendacijos dėl skaidrumo laisvosios prekybos zonose didinimo.

- (76) EUIPO kviečiama stebėti, kiek sėkmingai taikoma paslauga „IP Scan Enforcement“, pagal tai, kiek nacionalinių intelektinės nuosavybės tarnybų teikia šią paslaugą ir kiek MVĮ ja naudojasi.
- (77) EUIPO kviečiama plėsti bendradarbiavimą su EURid ir kitais domenų vardų registras, ypač informacijos ir išpėjimo sistemos, geografinių nuorodų ir kitų ALD vardų klausimais.
- (78) EUIPO kviečiama didinti informuotumą apie kibernetinį saugumą ir prisidėti prie Kibernetinių vagysčių prevencijos priemonių rinkinio sklaidos ir viešinimo, įskaitant informuotumo didinimą ir mokymo apie tai medžiagą.
- (79) EUIPO tarpininkavimo centras raginamas: i) sukurti ir išlaikyti atitinkamus tinklus, kurie padėtų skatinti ir plėsti alternatyvaus ginčų sprendimo naudojimą sprendžiant su intelektine nuosavybe susijusius ginčus (įskaitant ginčus dėl pažeidimų) veiksmingesnei kovai su klastojimu užtikrinti ir ii) stebėti su alternatyviu ginčų sprendimu susijusių priemonių įgyvendinimą.
- (80) Ne vėliau kaip per trejus metus nuo rekomendacijos priėmimo Komisija, deramai atsižvelgdama į EUIPO išvadas, įvertins šios rekomendacijos poveikį. Tuo remdamasi Komisija įvertins ES lygmens papildomų priemonių reikalingumą, atsižvelgdama į: i) technologijų plėtrą, ii) Direktyvos 2004/48/EB taikymo tolesnės stebėsenos rezultatus ir iii) bet kokį poveikį, kurį Reglamento (ES) 2022/2065 ir Rekomendacijos (ES) 2023/1018 įgyvendinimas galėjo padaryti intelektinės nuosavybės teisių gynimui ir kovai su klastojimu bei piratavimu.

Priimta Briuselyje 2024 m. kovo 19 d.

Komisijos vardu
Thierry BRETON
Komisijos narys